

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő HEGEDŰS NANDOR

Felelős szerkesztő MARÓTI SANDOR

Két határ

mikor

most.

a Dnyeszter-menti atárcidensek s a kormányának komoly ejtőrést okoznak: elgondolkozunk. A két atárra figyel föl tekintetünk: a keleti és nyugati határra.

Soha teljes béke, nyugalom és csend nem volt a dobudzsai és besszarábiai határon.

Ezzel szemben a nyugati határon, a magyar határ mentén a legtéljesebb nyugalom és öt év óta egyetlen egy jelentéktelen határcidenstől eltekintve,

a békeségnek minden jelét megtalálhatjuk. Nincs enek bandaharcok, lövöldözések, éjszakai nyugtalanító betörések. A magyar határ mentén amelyek gazdasági összefüggése a román területtel sokkal szorosabb, mint odalenn, öt év óta egyetlen olyan incidens nem történt, ami egy pereig is veszélyeztette volna a határmentén lakó román állampolgárok vagyoni, vagy életbiztonságát. Legfeljebb a határon átfutott esikő, vagy munkanélküli, vagy szülei sírjához vágyó nincstelen szegény ember határátelvonási kísérlete adott munkát a határőröknek, akik a magyar határorszeggel barátságos beszélgetés mellett nézik, mint szaladgál fiaival a baris a buzaátlák közt a politikai határon át.

A határmenti magyar lakosság csendben, békességben, türelemben éli a maga egyszerű életét, nyoma sincs közöttük a zavarnak, fészkelődésnek, hire sincs azoknak a szimpptomáknak, amik most a legtéljesebb kivételes katonai intézkedések, lovas csendőrdívisziók vasfegyelmét követelik meg különösen Besszarábia területén.

Jogosan felvetődik ezek után a kérdés: hogy a magyar határ mentén élő nép, a magyarság nem érdemelne-e meg más bánásmódot a kormánytól, mint amibe most részesül? Nem érdemelne-e meg legmesszebbmenő méltánylikást lojalis, becsületes és minden tekintetben kifogástalan viselkedésének. Nem érdemelne-e meg, hogy azért a józan belátásért s azért a fegyelmezettségért, amivel állampolgári kötelességeinek eleget tesz, amiben vetekezik akármelyik született erdélyi, vagy regábeli román, sőt sok tekintetben példaképpen lehetne állítani: a kormányának tetteiben megnyilvánuló elismerése különböztesse meg a keleti határ lakosaitól.

Ezzel szemben mit tapasztalunk? Telepítésekkel akarják a határ megbízhatóságát biztosítani és nagyrészt a földnek, amit a magyar parasztnak kellene kiosztani, telepesek kapják, holott igen jól tudják, hogy a magyar paraszt épp úgy jár

van utalva a földre és ami annak megmunkálását illeti, a tekintetben is jobban ért hozzá mint a hegyi területről betelepített, más földhöz, klímához, pázsztorkodáshoz szokott román parasztság. Kényszerítik a magyar parasztot, hogy a saját költségén, tetemes összegbe kerülő állami iskolákat építsen és tartson fenn, holott a kormány teljesen tisztában van azzal, hogy falusi népünk óriási terhet visel felekezeti és nemzetiségi iskolájának fenntartásával. Földmívelő népünk elkecserecsését növeli az is, hogy a csendőrség nem a legsimábban bánik vele, mire nézve elég ríktó példát mutat a díszegri eset, pedig a nép ugyan csak igyekszik elkerülni minden alkalmat, amely csendőrről hozhatja érintkezésbe.

De menjünk tovább.

Tatarescu miniszter besszarábiai útjáról a minisztertanácsban tartott beszámolója sok érdekességet tár elénk. Azt mondja a miniszter, hogy a lelkek megnyugtató és pacifikálása érdekében Besszarábiába kell okvetlenül küldeni az elképzelhető legjobb tanítóit, jegyzőit, adószedőit és csendőri elemeket. Ezeknek az elítjét kell összeszedni, amennyi csak található az ország területén és valamennyit Besszarábiába küldeni, ha kell dupla fizetéssel és munkásságuk külön honorálásával is.

Ismét keserűen mosolyognia kell az embernek. Tehát bandabeterés kell ahoz, hogy kitűnő tisztviselőket kapjon az ember. Rendetlenségek, alattomos ellenséggel való paktálás, hogy a legjobb tisztviselői kar intézze az emberek ügyét. Vajjon, viszont ez a nyugati határvidékünk, amely Magyarországgal szomszédos, — ahol a legpéldásabban rend uralkodik, legbecsületebben teljesítik az emberek állampolgári kötelességeiket, vajjon miért érdemi meg, — mint a román lapokból is olvasható, — hogy a regát tisztviselői karának nem épen az elítjével töltsék meg. Mi öt év óta azt tapasztaljuk, hogy a regától küldött számos tisztviselő közül, szívesebben fogadtunk volna mást, olyat, aki inkább hozzá tud hasonlítani ahoz a renchez és szokáshoz, amit mi itt megszoktunk az állami tisztviselői részéről.

Mi itt a kormány politikája, nem tud-

Kétszázmilliót, többszáz ezer holdat ajánlottak fel a volt német uralkodóháznak

A német politikát a Dawes-javaslaton és a pártok küzdelmein halkan és csendesen foglalkoztatja a Hohenzollernek vagyoni jogi követelése, amelyet a porosz állam ellen emelnek. A német monarchisták idegesen szeretnék akaratukat érvényre juttatni, de a közhangulat mindinkább ellenük fordul.

A porosz kormány elkészített egy megegyezéses javaslatot, mely szerint a királyi paloták, valamint azok az állami birtokok, amelyek csak az uralkodóház rendelkezésére bocsátottak, a porosz állam maradjanak. Éppúgy mint a színházak, kóroajelvények, műtárgyak, amelyeket a Hohenzollern-család tagjai a német múzeumban helyeztek el.

A volt porosz uralkodóház ezzel

juk megérteni. Nem látjuk tisztán, milyen politikai felfogás vezérli a kormányt, hogy ott a bandaharcok színterén minden jó, oda küld ő is minden jót, az ottani orosz lakosságot nem romanizálja, sőt meg se kísérelti azt, meghagyja nyelvét, iskoláját a népnek, minden kedvezményt megad neki,

Oda a keleti szélre küldik el tehát a jegyzők s más tisztviselők színe-iaját — holott azok idegenkednek legjobban ettől a megtiszteltetéstől. Sajnos, a jegyzők egy némelyike nálunk sem áll hivatása magaslátán. Nem egy magyarlakta községben a jegyző túl nagy úr, saját önkénye szerint adóztat, végeztet közmunkát és a romanizálás forszírozásával akar érdemet szerezni magának. Nálunk nem gondolnak azzal, hogy a lelki konszolidáció érdekében különösen a magyar falvakban kivétel nélkül olyan jegyzők legyenek, akik ne provokálják a békés lakosság elkecserecsését.

Tatarescu miniszterhez még nem volt szerencsénk a határszél ezen a részén. Jó volna, ha eljönne, körülnézne és most a besszarábiai útja után talán jobban meg tudná tenni az összehasonlítást a két határ között. Eddig nem volt alkalma megismerni minket, nem is túlságosan erőltette meg magát ennek akarásában, pedig egy kisebbségi miniszternek illenék nyitott szemmel nyitott fülekkel és odaadással megismerni azt a népet, amelynek épen a nem ismerés miatt, annyi keserűséget szenvednek méltánytalanul. Ne várja a miniszter, hogy nálunk is holmi szenzációs események kényszerítsék a magas látogatásra, mert a magyar nép bandaharcokba sohasem fog elegyedni, de viszont méltán esik gondolkodóba mostoha sorsa, istentől való elhagyatottsága felett, ha látja, hogy mennél engedelmesebb, békésebb és hübb fia az államnak, annál kevésbbé élvezi az államhatalom atyai gondoskodását.

Perédy György.

szemben megtartana egész sereg palotát, kastélyt és házat mint lakóhelyiséget és óriási földbirtokot.

Hogy mily terjedelmű földbirtokokról van szó, elegendő annyit tudnunk, hogy a volt császár háromezreszer hold földet követel többet, mint amennyit a volt uralkodóház számára a porosz kormány felajánlott. Az udvari kincstár megtartása felett döntőbíró határozná. A Hohenzollerneknek el kell az ajánlat fejében ismerniök, hogy 1919. óta nincs joguk az évi 17 millió aranymárka civilistára.

A Hohenzollern családnak ezidőszent negyvenhárom tagja van. Huszonhat a főágból és 17 a mellékágból, az Albrecht-ágból. Ezek számára az egyezségek ajánlat a palotákon kívül hétszázmillió aranymár-

kát ajánl fel. Ugyanannyit, mint amennyi a Magyarországnak adott kölcsön volt. Mindezeket felül ugyancsak felajánlja a cadineni, schwedti, siemadeni, wildenbrachi, gramenzi és schinorsieni birtokokat.

A császári család ezt az ajánlatot ke-
reken visszautasította. Uglátszik a mai
világban még mindig érdemes detronizált
császárnak is lenni.

Moja diákok felmentette az esküdszék

Bukarestből jelenti a Rador: Az es-
küdszék ma kezdte meg Mota diák pöré-
nek tárgyalását. Mota annak idején a va-
ceresti fogházban rálőtt Vernisescu diákr-
és azt súlyosan megsebesítette. Mota vallo-
mása során kijelentette, hogy tettét azér-
követte el, mert büntetni akarta az áruló-
ját a diákszervezet és egy pillanatig sen-
bánta meg azt.

A kihallgatott tanúk ismertették a
büntető körülményeit és közülük több diák
kijelentette a bíróság előtt, hogy amennyi-
ben Motának nem sikerült volna a me-
rénylet elkövetése, úgy sorshúzás útján
közülük jelölték volna ki azt, akinek Ver-
nisescuval le kellett volna számolnia. A
tanúkihallgatások után megkezdődtek a
perbeszédék, az ügyész szigorú ítélete-
kért és vádbeszédében leszögezte, hogy
Vernisescu nem követett el árulást, de ha
elkövetett volna is, még ez sem jogosít fe-
senkit ilyen eljárásra. Paulescu tanár és
Zelea Codreanu védőbeszédei után a bírós-
ág ítélethozatalra vonult vissza és éjjel 3
órákor óriási érdeklődés mellett hirdette ki
az esküdszék határozatát, amely fel-
mentő.

Elejét veszi a hatóság a lakásspekulációnak

Ujból revízió alá veszik a fölmentett lakásokat — Az építkezési
akció támogatásával járhat a közönség rekvirálás-mentes lakáshoz

A lakásbizottság tegnap délután igen
érdekes és a közönség szempontjából első-
rendű fontossággal bíró ülést tartott Po-
povici Miklós dr. prefektus elnöke alatt. Az ülésnek két fontos tárgya volt.
Mindenekelőtt kimondta a bizottság — a
mit különben már több ízben megírtunk
— hogy a már fölmentett lakásokat uj-
ból revízió alá veszi. Erre a lépésre
főképpen az indította a bizottságot, mert
a polgárság a több mint fél éve megindult
lakásépítő akció iránt nem tanúsított kel-
lő és eredményes érdeklődést. Amikor a
tisztán altruisztikus célokat szolgáló akció
megindult, a vezetőséget az a főelv vezet-
te, hogy az esztendő őta nyomasztó la-
kásínséget enyhítse és hogy módot adjon
— különösen az anyagiakban tehetősebb
osztálynak — hogy előnyös építkezéssel
jó és mindenképpen megtámadhatatlan la-
káshoz jusson. Ebből folyt volna termé-
szetesen, hogy az elhelyezkedések kibőví-
tésével a középosztály is megfelelő lakás-
hoz jutott volna. Az is tudott dolog, hogy a
bizottságnak kötelessége, a tiszték és tiszt-
viselők elhelyezése és a helyzeten — leg-
alább részben — úgy akar könnyíteni, hogy
az építkezés a lehetőséghez képest minél
intenzívebben induljon meg. A város ma-
ga is két milliót szavazott meg erre a cél-
ra, amit Bukarestben is szankcionáltak. A
polgárság körében is történtek jelentősebb
jegyzések, az eddig létrehozott összeg
azonban még mindig nem elegendő. Már
pedig a tehetősebb, vagyonosabb osztály-
nak nemcsak kötelessége, de érdeke, hogy
jelentősebb jegyzésekkel bizonyítsa be az
akció támogatását, mert csak így
juthat a rekvirálástól teljesen
mentes lakáshoz és így szolgál-
hatja az akciónak önzetlen és egyetemes
érdekeit.

Foglalkozott a lakásbizottság a
Nagyváradnak minapi vezércikkével
is, amely a „Beiusul” című lap nyomán a
lakásínségnek egyes okait tárta föl és töb-
bek között rámutatott arra is, hogy egyes
tisztviselők a lakásokkal meg nem enge-

dett spekulációkat folytatnak, cserélik,
eladják az illetékes hatóság tudta és bele-
egyezése nélkül. A bizottság kimondta —
hogy az ügy igazságos elbírálásáért és
azok tisztázása miatt — örömmel veszi,
ha minden ilyen konkrét esetet, precíz
adatokkal, a bizottság tudomására hoz-
nak. De, hogy a jövőben a „Nagyvárad”
által említett lakásüzérkedésnek elejét ve-
gyék, a bizottság hivatalból felszólítja az
összes állami hivatalok vezetőit, hogy va-
lamennyi tisztviselőjükön vezessenek
pontos kimutatást és tüntessék föl abban,
hogy a hivatalnok hol és mióta lakik és
ujabb lakáskérelmet addig el nem intéz-
nek, amíg az illető tisztviselő be nem je-
lenti, hogy azelőtt hol lakott, miért és mi-
lyen okok miatt akar lakást változtatni.
A magunk részéről erre csak az a meg-
jegyzésünk, hogy mi nem tartjuk magunk-
kat illetékeseknek az esetenként előforduló
konkrét adatok bejelentésére. Ezt teljesen
a lakásbizottságra bizzuk és meg vagyunk
győződve, hogy az a maga hatáskörében,
igazságosan és a nagyközönség érdekében
fogja a lakásanomáliákat elbírálni, elin-
tézni és a közönség jogos panaszainak ér-
vényt szerezni.

Végül Popovici dr. prefektus értesítet-
te a városi tanácsot, hogy letelepedési en-
gedélyt csak az esetben adjon — amennyi-
nyiben a kérelmezők a törvényben elő-
írt kellékeknek meg is felelnek — ha az
illetők bizonyosságot tettek arról, hogy az
építkezési akció sikerét elősegítették és a
lakásépítés egyetemes érdekeihez megfe-
lelő jegyzésekkel hozzájárultak.

* Kabátszövetek, Peleucheok és bélsz-
árak nagy választékban, meglepő olcsón
Rimanóczy-utca 9.

* Böszörményiné és Roth Olga kalap-
szalonjába bársony és filc bécsi modellek
érkeztek. Vlahuta (Szt. János) utca 7. b.

* Modelkalapok érkeztek Moskovits
Etelkához.

Október 4-én
Vasas-Bál
a Katholikus Körben.

Társul vennék bevezetett kézi-
munka üzletemhez
géphimzést is értő hölgyet
előnyös feltételekkel. Cim a kiadóban.

Uri szabó üzletemben a leg-
elegánsabb ruhák
készülnek. Őszi an-
gol szövet külön-
legességeim nagy
választékban meg-
érkeztek.
HACKMAYER, Avr. J. (Kossuth)-u. 2

Dorian Terrasse

Ma, vasárnap utoljára

SÁTÁN FIAI

Hatalmas kalandor dráma két részben,
12 felvonásban.

**A két rész
együtt!**

Rendes helyárak! Rendes helyárak!

Dorian Filmszínház

Holnap, **hétfőn** bemutató

A KAMÉLIÁS HÖLGY

Dráma 6 felvonásban. — **DUMAS** híres regénye után

A főszerepben:

**RODOLPHO VALENTINO
és MAZIMOVA**

1941. szeptember 28.

Világszerte viharok vannak

Gymásután érkeznek a világ minden tájáról jelentések, amelyek pusztító viharok számlolnak be. Szentpétervárot viharos árvíz pusztította. Az áldozatok száma 10. A kár tetemes. A kikötőben horvát és német gőzös elsüllyedt. Több ezer ember meghalt. Több ezer tonna gőzös súlyosan megrongálódott. A hatóságok erőteljes intézkedéseket tettek a lakosság élelmezésének biztosítására. — A Chicago Tribune newyorki jele szerint a minapi ciklon Wisconsinban (Minnesota államban) 60 ember meghalt. — Franciaországban a viharok okoztak súlyos károkat a viharok. — Marseilleből jelentik, hogy Vaucluse megyében a vasúti vonal megrongálódott. Súlyos összeköttetés megszakadt. Hatalmas jelentőséggel bír az Avignon környékén, ahol a vihar a jelzőtáblákat letépte a radárról, úgy hogy a lyoni vonalon a vasúti forgalom megakadt. — Provençában a vasúti forgalom Lyon és Nîmes között megszakadt. A Rhone árad és a víz ragadta a hidat. Egy mozdony a vízbe zuhant, füstje szenné égett. A vízszint a mezőgazdasági víz alá került; a hidak összeomlottak; a fákat tövestől kitépte a víz; a malmok kigyulladtak. Az itéletlen nagy károkat okozott a szüretben is. — Marseille és Lyon között a vasúti forgalom csak kerülő utakon, lényegesen csökkentett kereteken keresztül tartja fenn. A kommunikaiós miniszter a viharok utáni úti útra utazott.

Finnországban borzalmas orkán dúlt. Hatalmas viharok szelviharok száz év óta nem voltak az országban. Az utóbbi napokban Svédországban is nagy károkat okozott a vihar. A tengeren igen sok hajó szétromlott, vagy megsemmisült. Bellinzonában a vihar pusztításairól egyre komolyabb jelentések érkeznek. Aqualda mellett az utat egy földcsuszamlás elpusztította. Olivona mellett a vasútvonal 30 kilométer hosszúságban megszakadt. Az ársodort egy hidat, Nagy pusztításokat jelentenek Onserinone és Versasca helyiségeiből. Campo Vallemaggióban három ház szedőlt.

Özv. Boda Gyuláné

Avram Iancu (Kossuth) u. 16. könyv-, papír- és zenemű kereskedésében

IRODAI, ISKOLAI CIKKEK és ZENEMŰVEK

olcsón kaphatók. Használt hegedű- és zongora-iskolákat veszek és eladok.

Harisnyát vásárolhat

de elismerten jót és

olcsón csakis

Fischer Áruházában

Sas-passage.

Házi harisnyák	20 Leitől
Maco harisnyák	40 Leitől
I-a flor harisnyák	75 Leitől
I-a selyem flor harisnyák	99 Leitől

Gérna, flór és fátol harisnyákban nagy választék olcsó árak mellett.

Pastel férfi sockni	22 Leitől
Csikos férfi sockni	30 Leitől
Jaguárd férfi sockni	55 Leitől
I-a selyem flor férfi sockni	58 Leitől
Férfi hosszú harisnya	90 Leitől

Nagy választék férfi socknikban a legfinomabb minőségig, valamint gyermekharisnyákban és rövidárúknban olcsó árak mellett

Mielőtt **BUTORT** vásárol
tekintse meg saját érdekében

Kilencszáz munkanélküli munkás van Nagyváradon

Üzemredukció a vállalatok nagy részénél. — Nyomorgó családok félve várják a telet

A háború után legégetőbb kérdések egyike lett egész Európában a munkáskérdés. Minden állam sok gondot látott a munkáskérdés helyes megoldására, mert a dolgozó tömegek elhelyezkedése emiatt érdeke az államoknak. A forradalmak alatt felfokozódott a munkásság élet-igénye. Látták azt a hallatlan erőt, ami a szervezett munkások millióiban rejlik, azt az öntudatot, ami a világ összes munkásait közös táborba hajtotta és jelentős tényezővé tette őket. A munkásság egész világot behálózó szervezete most reng ama súlyos csapások alatt, amelyet az európai gazdasági válság romboló ereje mért rájuk.

Nagyváradot sem kerülte ki a gazdasági krízis, amely itt sokkal mélyebben gyökeredzik, mint külföldön, vagy más romániai városban. Nagyvárad határmenti város, az imperium átvétele után az új berendezkedési lehetőségek kettévágták Nagyvárad iparát. Mindenki azt hitte, hogy az első hónapok, évek dermedtsége felenged és minden visszatér a rendes kerékvágásba. Nem az történt. Nagy lendülettel nekiindult új, vagy régi iparvállalatok pompás gépei dohogva leálltak, a munkásokat szélnek eresztették. Ma már 700—900 a munkanélküliek száma Nagyváradon, nem számítva az alkalmi munkásokat, akiknek száma több ezerre tehető.

Üzemredukció az egész vonalon

A munkanélküliség oka nemcsak az általános gazdasági válságban keresendő, hanem abban a különleges helyzetben, amelyben Nagyvárad ipara került. Nagyváradon a nehéz ipar indult virágzásnak: vasgyárak, vagon javító műhelyek dolgoztak szép eredménnyel. A Vasöntőde és Gépgyár hatalmas, gyönyörűen berendezett telepén mozdonyokat, vagonokat javítottak. Erdős Zsigmond, a gyár kitűnő vezérigazgatója mindent lebiró energiával olyan üzemmel alakította át a Vasöntődét, hogy kevés hasonló akad az országban. A Vasöntőde 1923. év augusztusában még 450 munkással, teljes üzemben dolgozott,

ma mindössze 210—220 munkás dolgozik a nagyszerű teljesítő képességű gyárban.

A hiba nem a gyár vezetőségében van. Nincs munkájuk, az állam nem ad ki mozdonyokat, vagonokat javítani és így nem tarthatják a munkásaikat. A Rimanóczy-vagonjavító-műhely 1923. nyarán 100—120 munkással dolgozott, a Verő-vagonjavító szintén,

de nem kaptak megrendelést és így az egész üzem feloszlott, a munkásokat szélnek eresztették.

A Verő-vagonjavító műhelyt megvette az Imberus és Pascu-cég. Ott most 30—40 munkás dolgozik.

Az elbocsájtott munkás saját életében — sem a testi, sem a lelkieben — nem tud üzemredukciót bevezetni. Ezeknek a helyzetnek a legkétségbeesettebb. Más városba, vagy országba nem tudnak elmenni, mert családi, vagy más körülményeik nagyon helyhez kötik őket. Nyomor vár rájuk és nem kaphatnak segítséget senkitől. Munkástársaik segítik őket, eladnak minden eladható holmit, szakmunkás létükre napszámba járnak, azután következnek a munkástragédiák...

Munkanélküli munkások foglalkozás szerint

a következők. (Megjegyezni kívánjuk, hogy az információt a Szakszervezettől kaptuk és így itt csak a szervezett munkásokról

van szó.) A vas- és fémiparban: vas- és szertgályos 18, rézeszertgályos 2, szerszámszertgályos 4, gépmunkás 9, szerszám lakatos 9, géplakatos 98, vagonlakatos 63, épületlakatos 19, kovács 12, kazánkovács 5, vízvezeték-szerelő 5, bádgos 8, villanyszerelő 7, gépapoló 9, fűtő 12, összesen 276. Vegyipari szakmunkás 25, segédmunkás 42 és vasipari segédmunkás 37, összesen 104 van munkanélküli. Bőrös szakmában: elsőosztályú varrott munkás 8, elsőosztályú szegelt munkás 17, másodosztályú varrott munkás 12, másodosztályú szegelt munkás 21, tűző 6, ragasztó 12, összesen 76 van munkanélküli. A fémiparban: épületasztalos 18, vagonasztalos 27, buroasztalos 14, kerékgyártó 3, kádár 2, segédmunkás 7. Az építőiparban a kőműves 27, ács 21, segédmunkás 135, összesen 234 van munkanélküli. Az élelmezési iparban: pék 54, cukrász 12, molnár 9, segédmunkás 12, összesen 88 a munkanélküliek száma. Újból hangsúlyozzuk, hogy ez csak a szervezett munkanélküliek kimutatása, nincsenek itt felsorolva azok, akik nincsenek szervezve.

A munkanélküliek segélyezését

elbocsájtásuk után 10 hétig a szakszervezet végzi. Hetenként 100—230 lei segélyt kap egy munkanélküli munkás, ami bizony szárazkenyérre sem elég. Ha ez is elfogy, akkor eladják holmijaikat, nyomor, éhség következik, ami rettegett kísérője a munkáseletnek.

Most jön az ősz, fokozottabb igényeket ró minden családfenntartóra. Nem kivétel ez alól a munkanélküli proletár sem. Elképzelhetetlen nyomor elé néznek ezek a családok és nincs menekvés, amíg el nem érkezik az az idő, amikor munkához és kenyérhez jutnak a dolgozni akarók tömegei.

Biró György.

Értesitem

t. megrendelőimet, hogy az ősi idény angol szövet különlegességgel változott mintákban, kizárólag egyes öltönyök raktáromra megérkeztek

CSOVITS uri divat-szabó
Str. Rimanóczy-utca 4

Nagy harisnya vásár
mélyen leszállított árakkal
VEZÉR

Piața Regina Maria (Bémer-tér)
Divat keztyűkben, kötött kabátokban és divat mellényekben óriási választék.

Legjobb harisnyák csak Vezérnél kaphatók.

butor nagy áruházát

Oradea-Mare — Nagyvárad
Str. Nic. Jorga (Zöldfa-utca) 19. szám.

WALLERSTEIN FERENC UTÓDAI
DANIBERG és WALDNER

Anatole France műhelyéből

Anatole France, a klasszikus bölcs aggastyán, koruk legnagyobb és legtisztább humanistája, nem sokat beszélt eddig arról, hogyan dolgozik, hogyan fogalmaz benne a gyöngéd és nemes gondolatok, mi szolgáltatta meg finom és halk líráját, amely mögött egy, az egész emberiségért élő és küzdő szív ritmusa dobog. Most Brousson, Anatole France egykori titkája mondja el egy párisi lapban azokat a jellemző apróságokat, amelyeknek mozaikjából az íróasztalán dolgozó, alkotó France mindennapi képe bontakozik ki.

— En így dolgozom, mint Renan — szól egy-szer titkárához — hiszen Renan is minden gondolatot, amely fejében megfogant, egy szelét papírra írta és nyomban elküldte kiadójához. A kiadó azután a korrekturát visszaküldte neki. Renan ezt a kezdetleges szöveget kijavította és újra visszküldte. Négy-szer írta meg az útát a kiadótól Renanig, amíg végre olyan formát öltött, hogy bátran Renanra lehetett benne ismerni. En is így teszek. De nem négy-szer, hanem ötször vagy hatszor. Legértékesebb szer-számaim a csiriz és az olló, nem pedig a toll. Ezen nem szabad csodálkozni. Azt hiszi talán, hogy a mennyi angyalok ihletnek meg és hogy egy tollvo-násban le tudok kanyarítani egy oldalt, vagy egy egész fejezetet! Nem! Az ugynevezett „inspirációt” és vajmi ritkán éreztem, a „munka mámorát” pedig sohasem. Nehezemre esik az írás. Ha valaki arra kér, hogy írjak 100—150 sort, megkérdezem tőle: Boc-sánatot kérek, hány sort kíván? Százát vagy százötve-net? Mert ez két különböző dolog! Miníg úgy írok, mint egy gyerek, akire írásbeli büntetést mértek.

Valamelyik régi krónikában ezt a mondatot ol-vasva Anatole France: „Madame de Teroult gazdag volt és jó hírnévnek örvendett.” A mondatot leírta és elküldte a nyomdába. De mikor előlvasa a kefe-levonatot, nem tetszett neki az idézet. Ez lapos és jeléstelen, mint egy rossz lepény — mondotta — Madame de Teroultot másféle mártással kell szer-vírozni. Erre a mondatot megváltoztatta ilyenfo-mán: „Madame de Teroult gazdag volt, éppen ezért jó hírnévben is állott.”

— De mes ez rágalmazás — szól a titkár — nincs bizonyítékunk arra, hogy Madame de Te-rouldnak azért volt jó hírneve, mert gazdag volt.

— Megesküszöm rá. A középkorban a pénz je-lenteli mindent, éppen úgy mint most. És különben is mit védelmezi Madame de Teroultot, akinek csontjai már régen porrá váltak? Higgye el, tökéle-sen mindegy ez már neki és a mondat így sokkal fordulatosabb.

Ilyenféle szabadságokat azonban csak legendás személységekkel szemben enged meg magának Ana-tole France. Egyébként mindig a történelmi igazságra törekszik. Jean d'Arcról szóló könyvében van egy csodálatos mondat azokról az almákról, amelyek az Orleansi szűz kertjében nőttek. Mikor a mondatot előlvasa kefelevonaton, France mélyen, fájdalmasan sóhajtott, elővette az ollóját és kivágta a mondatot.

— Sajnálom, de így nem hagyhatom — szól a titkárához — éppen ebben a percben írja talán vala-melyik reims-i vagy nancy-i vén bolond a lotharin-giai flóra történetéről szóló könyvét. Ha könyvem megjelenik, telekiabálja a világot, hogy Jeanne kert-jében nem nőhetett almafa, mert csak cseresznye, körte, barack termett benne s ezt tiz egykoru okle-véllel fogja bizonyítani. Képes lesz rá, hogy fejemre övön szegyet borítson. Azt hiszi, tréfálok? Már ta-pasztaltam ilyesmit. Plátus történetében leírtam a nápolyi öblöket és ezt mondtam: Tavolról a Vezuv füstölgött... Mikor a könyv megjelen, valamenny geologus dühöngve kiállította felém: De Uram! His-szen Pontius Pilátus idejében a Vezuvnak eszébe sem jutott füstölgöni, csak 50 évvel Krisztus előtt kezdett el pipálni. Ön sohasem olvasta az öregebbik Plinust... Ön tökéletlenül tudatlan, tisztelt uram! Le voltam sújtva. A mondatot meg kellett vál-

toztatnom anélkül, hogy az egész képet megváltoz-tattam volna. Gondolkodóba estem és ezt írtam le: „A Vezuv nevetett” — most azután mindenki meg-volt elégedve.

Anatole France szüntelenül ellenőrzi történet-eseményekről és személyekről szóló gondolatait amennyiben legelőször különböző, de leginkább egy-szerű emberekkel beszél róluk. Egy fiatal papirke-reskedő, akivel többször diskurálni szokott, egy ide g szentül meg volt győződve, hogy ez a locsi fecsi öreg ur bizonyosan házassági vagy esetleg ke-vésbé tisztességes ajánlatot akar neki tenni. Sokszor megkérdezte szobalányát, Jozefint is a legkülönfélébb dolgokról. Egyszer éjszakahosszat olvasta Tacitust s mikor a szobalány jókor reggel szobájába lépett, így szólott hozzá:

— Jozefin! Nézze, az egész éjszaka nem tud-tam le a szememet, Tacitust olvastam. Olyan bor-zasztó dolgokat mesél el benne Tiberiusról, hogy szinte magam is szégyelem magamat, hogy ember vagyok. Kérem csak, Jozefin, adja ide a csokoládé-mat. Mondja csak, Jozefin, hogy ha azt mondanák magának, hogy a köztársasági elnök minden éjjel al-jasságokat követ el a Bois de Boulogneban, mit szólna hozzá?

— Azt felelném rá, hogy talán igaz. De az is mondanám, hogy csak lehetséges, mert mindezt csak az újságíró urak főzték ki. Hiszen a nagyságos ur maga is újságíró és jól tetszik tudni, hogy mit vár-ha el az ember az ilyenféle népségtől.

A szobalány megjegyzése valóságos megnyí-atkozás volt Anatole France számára. Tiberius gaztettei Capri szigetén csak az akkori újságírók kóhalmá-nyai. Tacitus pedig a római császárak Leon Dau-det-je. Egyik legfényesebb satírája ebből a feltevé-sből indult ki.

Jasszleány a rendőrségen...

Pár nappal ezelőtt öv. Jakab Jakabné Str. Vlahuta (Szent János-utca) 9. szám alatti magán-zónó feljelentést tett a rendőrségen, hogy Antal Margit nevű cselédje egy a gondjaira bízott ruha-neműekkel teli bőrönddel eltűnt. A rendőrség be-vezette a nyomozást és tegnap a Mária királyné-téren szolgálatot teljesítő rendőr el is fogta Antal Margitot. Az elfogott cselédleány 22 éves, egyszer már két évi fogházra büntetve volt. De ezt termé-szetesen elhallgatta munkaadója előtt. Igazi jassz-leány, aki most, hogy újból a rendőrségen van, csakis a betörő nyelvet használja.

— Na, Margit lebuktál megint — mondja ne-vetve Borody komiszárspecial, — most elmázsál-nak csunyául, mert visszaeső vagy.

— Engem? Alma-mázsálnak el. Nincs bűnjel és én mindent tagadok.

— De itt van a lopott ruha, nem tagadhatsz, a szajré beszél, ha te tagadsz is. Hogy is fogtak el téged?

— A Szent János-utcán beszélgetek egy ha-verrel, kezembem a szajré is. A pali hantál, mert pista belül, én meggondolom, így lecsuszam, egy ilyen piti srenker is felér már hozzám. Egy-szer csak jön a zsaru és már itt is vagyok. De hiába küld át a házba, én már most megmondom, hogy mindent tagadni fogok. Azt mondom majd, hogy megverték és ezért vallottam be, el is hiszik majd, mert tudják, hogy a rendőrségen csak az vall, akit megvernek. Mazsola az egész.

— Te, mi az a mazsola — kérdezi Borody.

— Nem tudja, minden téstába benne. Ezután is mazsola leszek, mert kijövök én, nem mázsál-nak el...

Behozzák a bűnözők albumát, ahol egy profil képpel szerepel Antal Margit a 467. szám alatt. De őt ez nem érdekli, semmi sem érdekli körhajas fe-jét nevetve látatja és kacag a jegyzőkönyv alá-írásakor is...

NAGYÜZEMEK TUNGSRAM ÉGŐVEL VILAGITANAK

Ha Linoleumot, Viaszos vász-nat, Gummi kabátot és Sző-nyeket akar venni, tekintse meg

Haas Lipót Gyári főlerakatát

Oradea-Mare, Str. Regele Ferdinand 5
ahol legnagyobb választékban, gyári áron vásárolhat.

Telefon 4-63

Lerakatok:

Cluj, Str. Universității No. 17.
Timișoara, Bulv. Reg. Ferd.

Felöltőszertű gummi köppeny divat fazonban prima gummizással	875.—
Viaszos vászon asztallerítő	80.—
Szirma futó szőnyeg mirje	120.—
Ebédli szőnyeg gyönyörű mintákban 160×250	975.—
Linoleum futószőnyeg méterje	155.—
Linoleum ebédli szőnyeg 200×250	1350.—
Olomantakaró 160—300 ..	1650.—
Bőrvásznak ipari célokra prima minőség	185.—

Ezenkívül mindenféle gummiárú, Celluloid gallér és közelő, Torna házi cipők stb.

„CHIC” ÁRUHÁZ

BUL. REGELE FERDINAND 7.

Nyakkendők
divat harisnyák
óriási választékban.

Éjszaka után egy az óra...

Éjszakai riport a zárórás Nagyváradról

Kora egy órákor már záróra van Nagyváradon és a mulatni vágyó fiatalság szomorúan kénytelen tudomást venni erről az intézkedésről. Pedig mulatni akar Várad fiatalsága, dacára a lei romlásának, vagy emelkedésének, a genfi konferenciának, helyemcsempészésnek és sok más kis és nagy jelentőségű eseményeknek. Mindenki a zárórát akarja kijátszani és a sok furfangos tervek rendezői, az örökké vidám váradai fiúk egy órákor haza szednek, mert nincs hova menni ma Nagyváradon. Hogy méz ki most az egykor eleven, lüktető éjszakai élet Nagyváradon? Sehogy. S ha idegenek jönnek, kérdezik: ez az a híres váradai éjszaka, amiről költők énekeltek daloakat, pirulva feleljük, nem ez az. Voltak itt éjszakák, pompás éjszakák, folyt a pezsgő és reggelig szállt az ének, ez ami most van, az visszajáró kísértete a multnak, a hajdan híres váradai éjszakának...

Kérek ötért mételet...

Mulatni vágyó ember van most is Nagyváradon, pénz is akadna, de a záróra minden mulatási lehetőséget megfojt. Mulatás helyett — ha lehet ezt mondani — a halandzsza nyelv divatozik Nagyváradon, mint kiélési forma. Halandzsáló társaság borzalmas mondatai süvitenek fel éjszaka a kávéházi terasszról. A pincérek már ismerik őket. Halandzsáló az, aki ezekkel a szavakkal jön be a kávéháza:

Kérek ötért mételet...

Azután megindul a halandzsza-társalgás, mely kis vázlatban körülbelül így néz ki:

— Bementem az este a moziba és megnéztem a „Száguldó imaház” betvenöt felvonását, rántotta volt a fejemen és mindig a dalai lámarra gondoltam...

— Azt nem értem, hogy a dágvány miért ment az agyára — feleli a másik — és miért kereste az anyját a toronyban a fiu, mikor az automobil elharapta a tenger-alattjáró torkát...

— Tudod az mind azért van, mert te zászlós voltál hittanból és reggelire mindig vekkert és lóröhögést eszel.

— ... tudom és sikoly lógott a szegen, mikor a szakállát a cipőjébe tette és térdig erő szél fútt ugyannyira, hogy elvitte a vándor veséjét a jószívű sintér fiainak...

És ez így folytatódik órákhoz, nem unják meg, minden este nagyszámu hallgatóik vannak, hálával gondolnak a hatóságokra, mert még ezigéig semmiféle zárórákorról nem foltották meg a halandzsza ipart...

Üres kávéházak,

megszűnt éjszakai lokálok

sora jelzi a záróra utját. A Mária királyné-téri kávéházakban feketekávé, fagyalt, vagy málnaszörp mellett ül a közönség és a legöregebb főpincér sem emlékszik rosszabb szeszorra. Szombat, vagy vasárnap este még csak van élet a kávéházakban, de hétköznap sivár a hangulat és a kávéház is. A Parisien Grill bezárt, fekete sötétsgéggel ásit a lehuzott rolló az Egyesülési-téren most készülő gyönyörű parkra. Egy-egy megrögzött lump még el elmegy a Parisien Grill elé, hátha csoda történik és kinyílik a bar, a könnyű mulatások, a méregdrága pezsgő, az intim világítás, piros fotelek link-lokál, a lengő ruhás nőkkel és a duplán számító pincérsereggel. De hiába. Befagyott a jazz-band, minden-minden, ami barnak tartozéka és ma már csak egy lokálban pisllákol az élet

igen vékonyan Nagyváradon. Pedig mindig „nemzetközi, szenzációs artistanők és artisták lépnek fel, akiket csak nagy áldozatok árán sikerült szerződtetni az igazgatóságnak stb...."

Zsigolettek a váradai külvárosban.

A külvárosban a kávéházak elég látogatottak. Van Nagyváradnak is jassz kávéháza a Vitéz Mihály-téren az Aradi-uton, a Szeles-utcán. A kis és nagy srenkerek már visszajöttek a fürdőhelyekről, barát-nőket számoltatják, mit csináltak, míg ők nehéz „munkában” a fürdőhelyeken voltak. Egy ilyen lebujban lelkiismeret furdálás nélkül kilehetne osztani 100 évi fegyházat.

— Szovátán mindig bőlét ittunk, igaz Feri — szól egyik jóismerősöm, rendőrileg nyilvántartott kitünő férfi.

— Na, ebből a nagy hantából már elég, — feleli a másik — ettél te már Szovátán cipőtalpat is. Üsse ki a bűn a szemed...

vátán cipőtalpat is. Üsse ki a bűn a szemed...

Feri, aki minden pozitúrában le van fényképezve már a rendőrségen, nem veszi komolyan barátja neheztelését. Rágyújt a „Zsigolettó” dallamára és mivel nincs jelen apacsleány, akinek ma estére ne volna párja, fizet és megy...

Hajnál felé már köd ereszkedik a városra. Cipkefelhők úsznak a házak között, itt az ősz, még az emlékezés virágait is letarolja, amelyekben tetemre akartuk hívni a régi váradai éjszakai életet. Vak Gyula — Adv Endre cigánya — ott áll a Hitelbank előtt, aranyos attílus huszártisztekről, nagy urakról, „szerkesztő urakról” beszél és elsősorban Adv Endréről, aki sok más hírességgel együtt örökké emlékeztet, szeretettel idézett alakja marad a most már szintelen, kedvtelen váradai éjszakának...

(—ró.)

Mikor a tanító otthagyja a felekezeti iskolát

Egy esetet mondunk el olvasóinknak, amely rávilágít arra, hogy miért bomlanak fel a magyar felekezeti iskolák s miért hagyják ott a felekezeti tanítók pozíciójukat.

Smelczer Béla Nagyváradon ismert r. k. tanító két évvel ezelőtt a béli r. k. elemi iskola tanítóállását foglalta el, havi 1200 lej készpénzfizetéssel, 60 erdei méter fa, 20 hold föld természetben való járandósággal. Időközben az állam az összes püspökségi erdőket elvette az agrárkiszajátítás révén, tehát a felekezeti iskolák nem kaptak fát, köztük a béli iskola sem. Államsegélyt az iskola nem kapott s az elvesztett természetbeni járandóságért kárpótlást nem kapott. Az iskola szükségletéről, a tanteeam téséről a híveknek kell gondoskodni, a tanító fájáról semmi rendelkezés nem történt. Segítség sem az államtól, sem a püspökségtől nem várható, ennek az utóbbinak nem állott módjában támogatásban részesíteni az iskolát. Hozzájárult ehhez az ideáliszerencsétlen gazdasági év is, amely a termelés és gazdálkodás egyes ágaiban ráfizetéssel végződött a szezon, mert a vetőmagot sem adta ki a föld.

Ilyen körülmények között a tanító, akinek felesége és gyermeke van, kérte a béli róm. kat. iskolaszéket s általában a híveket, hogy eddigi 1200 lej fizetését 2000 leire emeljék fel, mert a jelenlegi fizetésből még falusi számítás szerint sem lehet családostól megélni.

A tanító nem is álmódott arról, hogy a csekély 800 lej fizetéstőbbletet nem kapja meg, hiszen, mint ismeretes, Béiben a kultura fejlesztésére mindent megtett, telenkint kulturelőadásokat rendezett, állandóan ellátta a béli értelmiséget szórakoztató előadásokkal, amelyeken a román családok is résztvettek, s amelyeknek jövedelme sohasem a saját zsebébe ment, hanem mindig közcélra, s e tekintetben Nagyváradon is ismert a neve, mert itt is szociális célokra lépett fel, többször, legutóbb az Anya és Csecsemővédő javára. Hogy is gondolhatta volna, hogy e kis emelést nem kapja meg, amikor a kiscgazda 100 lejt megkeres egy órai fuvarozással s fizet évi 25 lej iskoladót.

A béli iskolaszék tárgyalás alá vette a tanító kérését és nemleges választ adott. Indokolta a 800 lej tőbblet megtagadását azzal, hogy a hitközségnek csak 150—160 fizető tagja van s az iskolafenntartási adót 25 lejről 50 leire nem lehet felemelni. Vagyis a hitközség kész bevált

és évek óta nélkülözhetetlen tanítójától aki kulturája fejlesztéséről is gondoskodott, megválni, mintsem a magyar iskola megmaradásához csekély áldozattal járuljon. A tanító tehát kénytelen volt választani a céltalan nyomor és családja iránti kötelezés között selhagyta a községet és behurcolkodott Nagyváradra.

A béli iskolaszék határozata ugyanazonos a református egyházközségek egy-némelyikének határozatával, amelyben a felekezeti iskola fentartásához szükséges tőbblet adó fizetését megtagadták. Elileledkeznek a szentírás szavairól: „A munkás méltó az ő bérére.”

Ezt a bért ma a tanító nem kapta meg olyan mértékben, amely elegendő lett volna maga és családja fenntartására. Érdekes az ügyben, hogy a béli tüveggyár maga 5000 lei évi iskoladót fizet, tehát a hitközség többi tagjaira alig számbavehejő adóemelést jutott volna.

A tanító, aki jó pedagógus, kiváló társadalmi ember volt, a felekezeti közibékét ápolta, otthagyta pályáját, amelyre lelkesedéssel indult; odament, ahol a munka várta s nem oda, ahol a könnyenélés hívta. Most visszajött a városba, ahol szívesen fogadták azok, akik zenei képességeit megbecsülik.

De mi lesz a falusi iskolákkal, ha ez a szűkmarkuság rendszerre válik?

Szerencse, hogy nem így van. Olvassuk, hogy a székelyudvarhelyi róm. kath. hitközség közgyűlésén szép példáját szolgáltatva annak az áldozatkész-ségnek, mellyel ma minden magyar tartozik a saját felekezeti iskolájának a közgyűlés ugyanis az eddigi évi iskolafenntartói százezer lejes járulékot a jelen iskolai évtől kezdődő érvénnyel 250.000 leire emelte fel. Tette ezt önként egyhangulag, óriási lelkesedéssel és attól a tudattól áthatva, hogy nyelvi, faji, hitbeli és magyar kulturális fennmaradásának egyenes záloga az anyanyelven oktató hitvallásos iskola, melynek elpusztulásával elvesz maga a nép is. A székely azonban nem akar elveszni, nem akar más nemzetbe beolvadni s így megsemmisülni, hanem élni akar. Ezért áldoz és áldoz léte biztosítékáért, a felekezeti magyar iskoláért; áldoz erején felül, de a legteljesebb odaadással, mert tudja, az őseitől öröklött nemzeti kincseit csakis saját nyelvén tanító felekezeti iskolái révén örözheti meg.

* Uri fehérenmüt és kelengyét a legszébb kivitelben és legszolidabb árban készíti Lengyel uridivat üzlete.

Legoicsóbb cipőbevásárlási forrás a

Raktárra érkeztek a legfinomabb

SELEJTES CIPŐÁRUHÁZ

30% pénzmegtakarítás

Strada Teatrului (Szinház)-utca 4 szám.

Courts-Mahler vagy erotika?

(Reflexiók egy cikkre)

Hetekkel ezelőtt egy női kézből eredő cikk jelent meg a „Nagyvárad”-ban, mely a romantikus, szentimentális női írók munkáival foglalkozott és azokat értékelte igen leszállítóan. Erre a közleményre kapunk — ugyancsak női tollából — az alábbi cikket.

En is olvastam tizenkét éves koromban Zolát. „Murat abt élték” volt az első Zola-könyv, ami a kezembe került. Egy akkora alföldi városka poros könyvtárából hoztam titokban ki ezt a könyvet s dugva olvastam, elrejtve tartottam, nehogy az én drága nagyanyám észre vegye. Semmi esetre sem volt oly káros hatással reám, mint Schnitzler Körbe-lörbője és Kahlenberg Habbasaszoja, melyek — mit tagadjam — felgyújtották bennem a dühöt, de mégis koráértelt fantáziámat. Maa culpa!

Azután multak az esztendő s én rejtőztem össze-olvastam, szinte ettem a könyveket s később, midőn tudatára ébredtem annak, hogy ezt nem lehet volna szabad — késő volt, a könyvek rendszertelen használatára megmegtérítette fogékony gyermeklelkemet. Ma már évek óta asszony vagyok s nyugodtan, higadtan meg tudok mindenestől fogadni — de ő j j! csupán megtépzott addig az élet, míg e nyugodt megtépzést magaménak mondhatom.

Egy asszony látó szemével nézve a dolgokat, kérem a fiatal leányokat, ne resteljék, ha könyvtárakban Heimburg és Marlitt-könyv is van. A XX. század romlott, perverz, degenerált világában csak jó jel ha van még olyan leány, aki ezeket a könyveket élvezni tudja.

Hát vétek az, ha egy tizenhat éves leány kissé szentimentális? — uysis aynyi a nagyvárosi lányok között a Prévozt-féle felszúz — s hányszor bűnösök ebben a forrongó erotikájú könyvek.

Alraune megjelenése utáni időkben Tricsziből jöttem haza Váradra. Egy koratavaszi délutánon a Stepper-cukrászdában ültem, akaratlanul hallanom kellett a szomszéd asztalról hangosan folyó beszélgetést. 16–20 év körüli lányok ültek ott s néhány fiatal férfi. Alraunéről beszélgettek s egy pocellán arcú elegáns szőke lány, típusa a »Nagy nő«-nek vagy »Daimon«-nak, apró hiszterikus sikolyok között a következő kijelentést tette:

— Elitok menni Németországba, ha kevesem Ewerst s odaadom neki magamat...

Ehez mit szól a cikkíró kisasszony? Önnek lekielégény volt Alraune — emennek pedig testi, — hát való egy fiatal lány kezébe olyan könyv, mely testi kívánságot vált ki belőle? Hát nem jobb ennél, hogyha egy tizenhat éves lány elmereng a büszke Cleudma sorsa fölött, Marlitt »Babolyvár«-c regényének olvasása után...

Eggedje öket szentimentálisnak lenni, hisz van, aki gondoskodik arról, hogy az ideális leánytípus idővel energizálta váljék, csüggedt, majdan esetleg erkő csteleonné. Erre való a brutális, éhes szája férfi. Olyan rövid az ártatlanság kora, ne olvassassa ön addig velük sem Strindberg »Inferno«-ját, »Szamun«-ját, »Vallomásai«-t, sem Ewers »Alraune«-ját, »Büvösvarázsa«-t, »Pók«-ját stb.

Courts-Mahlert én sem szeretem. Benne Heimburg, Marlitt úde szentimentalizmusa némely helyen száraz puritánossággá fajul. De az előbbi kettő, sőt még Crocker is kedves, ezt én mondom Önnek, akiknek Erdős Renée a legkedvencebb írónője s aki előttrépp oly ismerősök Wedekind, Ibsen, Tolstoj hatalmas lelket marcangoló írásai, mint Bányi, Forró Pal, Szerai, Szenes Béla, Dinkler Dóra könnyű s illusa. És nem tudom eléggé kérni a fiatal lányokat, ne resteljék a szentimentalizmusukat, ha össze tudják egyeztetni a reális élettel, mert száraz: inkább Marlitt legyen az ugynevezett fehérányszóba, »fehér rejtkeiben«, mint Erdős Renée »Nagy élely«-a, Aratino Pietro »Hátrák tudománya«, Margueritte »Prostitúáltak«-ja, vagy »Lerrier kisasszony«-a, avagy Ujhelyi erotikát tájékozó s forradalmat előidéző írásai.

Erdős Renée, Ewers s a többi felsóltak nem lányoknak innak ezeket csak az tudj lelkében, agyában a helyes ura vezetni és értelmezni, aki már tud és lát! A fiatal lányoknál felettéül ha nés diszonáns hangokat rezegtetne meg, a melyek káros hatással lehetnek az egész jövőjükre. Eibenben Zola, Com-

kenység«-c regényét szinte szeretném, ha elolvasná minden fiatal lány, legalább látna, hogy némelyik elhibázott lépés után a jövőnek milyen szörnyű perspektívája nyílik meg előtte. E nagy írónak a könyvei nem erkőstelenek, nem frívól olvasmányok, hanem lelkieltérő zord életigazságok.

Okosai teszik a fiatal lányok, ha a nagynevű klasszikusok hatalmas munkáit olvassák, közöttük néha egy kis Bányi Biró Lajó, Lxx Terka, Szederkényi Anna, Gyn Elnor, Forray, Méray Hírváthot is vegyék. Az erdélyi írók közül különösen Tabéry Géza nemes palinával bævott drága írásai megbecsülhetenek — és amellett, hogy sportoló modern lányok ne szégyeljük, ha érdeklődésüket felkelti a naív és bájos Marlitt Emilia.

Egy asszony.

Huszonnégymillió korona bírság a La Garconne jogtalan fordításáért

Bécsből jelentik: Ernst Flammarion párisi könyvkiadó pört indított a bécsi »Renaissance« könyvkiadó cég ellen. A pör első tárgyalása tegnap volt Bécsben dr Holter udvari tanácsos elnökelete alatt.

A pör anyaga a párisi szezon szenzációs könyvére, Victor Margueritte »La Garconne«-jára vonatkozik, melyet a Renaissance-cég főnöke, David Erdtracht, a vád szerint engedély és megegyezés nélkül fordított át németre. A mű így két kiadásban jelent meg és könyvkereskedőkhöz, viszontelárusítókhoz került. A vád szerint Erdtracht tudatosan károsította meg a kiadásra egyedül jogos párisi céget és megsértette a szerzői jogot.

Erdtracht elismerte, hogy önhatalmul járt el a mű lefordítása és kiadása ügyében, de hangsúlyozza jóhiszeműségét.

A bíróság a bécsi céget bűnösnek ítélte a szerzői és kiadói jog megsértésében és négy millió korona bírságra, behajtatlanság esetén tíz napi fogságra ítélte Erdtrachtot, akit azonkívül a párisi Flammarion-cég számára fizetendő húsz millió korona kártérítéssel is megterhelte.

Női és férfi kabátszövetekben óriási választék Leimer Marlonnál.

ÁTMENETI KABÁTKELMÉK

egyszínű és kockás Double háttal

400 Leitől fellebb

a legfinomabb különlegességig feltűntetést keltő dúsz választékban érkeztek a szoliditásáról elismert

SZEKELY

kizárólagos posztóárnyházba

Str. Árv. Iancu (Kossuth-u.) 5

Nagyvárad legrégebbi szűcs és szőrmearnyháza.

Zboray Gyula és Tsa cég

áthelyezve Búlv. Regele Ferdinand 8.
(Stepper cukrászdával szemben)

Ajánlja dusan le'szere't raktárát a
n. é. szives figyelmébe közönség

V. Pollermann Aranka ünneplése

V. Pollermann Aranka Nagyvárad egyetlen állami okleveles hegedűművésznője, november első napjaiban tartja tíz éves művészi jubileumát. V. Pollermann Aranka ugyanis 1914. június 18-án kapta meg a Budapesti Országos Magyar Királyi Zeneakadémián oklevelét, amelyet Hubay Jenő, a művész mestere irt alá. Ilyen diplomája nagyon keveseknek van, Nagyváradon pedig senkinek. V. Pollermann Aranka kivételével. V. Pollermann Aranka tisztelői, a nagyvárad zenekedvelők és a filharmonikus társaság, amelynek ő a koncert-mestere, elhatározták, hogy ezt a tíz éves évfordulót szép ünnepség keretében megfogják ünnepelni.

Ez a jubileum ünnepe lesz Nagyvárad zenei társadalmának. Erdemesnek tartottuk felkeresni a művésznőt, mondjon valamit magáról, sikerében dús pályájáról.

— A művészi oklevél megszerzéséhez hosszú, nehéz studium kell — mondotta V. Pollermann Aranka. — A rendes közpiskolai tanulmányok elvégzésén kívül két évi gyakorló, négy évi előkészítő és négy évi akadémiai osztályt kell sikeresen elvégezni, hogy a Zeneakadémia tanári bizottsága elkerülhessen az ember. Itt csak a művészkepző tanfolyamra veszik fel a növendéket. Hol van még etről a művészi oklevél.

— Ezután 12–14 évi szigorú tanulás következik művésztanárok vezetése mellett. Mindezekhez abszolút hallás és a választott zenei instrumentum iránti abszolút készséget és tehetséget követelnek meg.

— Ezeket azért mondtam el — mondja a művésznő — mert látom, hogy Nagyváradon a lehetetlen iskola-viszonyok miatt az internacionális zenepályára akarja adni sok szülő a gyermekét. Ha a gyereken abszolút hallás és zenei intelligencia van, csak akkor tanácsolható, hogy művészi pályára adják, mely bármennyire is szép, de nagyon rögos. En nem panaszkodom.

A további beszélgetés során a művésznő kitért a kérdézőkódések özőne elől. Nem akart magáról beszélni azzal a szerénységgel, amely a nagyművészt jellemzi.

A jubileumi ünnepséget a filharmonikus társaság fogja megrendezni november első napjaiban. Minden beharangozásnál, öles reklámcikekknél többet ér V. Pollermann Aranka neve, aki annyi felejtethetetlen mély zenei élménnyel ajándékozta meg Nagyvárad közönségét...

(b. gy.)

* Ha köhögés, torokfájás gyötör, ki-
noz minket, — Kaiser Borax öblögetés
könnyit meg bennünket.

Kötött szövöttáru harisnya és keztyű nagy raktár

Czillér Imre nagyáruházában

Gyermek harisnyák már	—	20 leitől fellebb
Női kötött harisnyák	—	30 " "
Flor harisnya	—	75 " "
Muszlin harisnya	—	70 " "
Cérna muszlin harisnya	—	95 " "
Selyem fátol harisnya	—	125 " "
Férfi socknik	—	20 " "

Divat keztyűk, kötött kabátok, gyermek szveteretek nagy választékban.

Olcsó szabott árak!

— Eladás nagyban és kicsinyben —
Osztályvezető: **Kertész Dezsőné**

Igmándi kúrák otthon.

reggelizés előtt fél pohár SCHMIDTHAUER-féle Igmándi keserűviz a gyomor és belek működésének biztos és természetes szabályozója.

(Sok esetben elegendő már néhány evőkanállal is.)

Az Igmándi nem tévesztendő össze másfajta keserűvizekkel.

Hosszu élet, jó kedély, munkakedv szoros összefüggésben áll a zavartalan anyagcserével. — Emésztési hiányoknál

Kapható minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Ugyancsak lemondtak a pályaintéző bizottsági tagságukról Loránt János (Nac) és Lázár János (Bihorul) megbízottjai is.

Érdekes karcolatok a nagy tárgyalásról — Kik hát a bűnösök?

gedni a földre. Most előlép Kvisz vendég-
lős, a szolnoki ébredők vezére.

— Hála a magyarok istenének — köszönti Sinkót és társait, — kiszabadultatok. Tartsatok ki továbbra is az ébredő eszme mellett. Itt vannak vezéreszillagaink, Ulain Ferenc, Lendvai István és Zsibor László.

Ulnainak is kijutott az éljenzésből, majd Lendvait kívánták hallani. Erre azonban nem került sor, mert egy rendőrtanácsos, aki az étteremben megjelent, a következőképpen figyelmeztette az ünneplőket:

— Kérem, uraim, nem engedhetem meg, hogy itt népgyűlést rögtönözzenek. A figyelmeztetésnek fogamatja is lett és elhangzott a jelszó:

— Asztalhoz és ígyunk!

Ezzel a vidám epilógussal ért véget a szolnoki nagy pör, melyet a tiszzaeszlárihoz hasonlított a csongrádi bombavetés hét vádlottjának két védője.

A szombati bíróság ítelt, de a fölmentő ítélet után újra éled az a kérdés: kik hát Nagyjános Juliánna, Wolff Sándor és Farkas Balázs gyilkosai, kik azok, akik bombát vetettek a csongrádi Magyar király-szálló báltermébe, ahol huszonöt embert sebeztek össze a gránitzilánkok?

**Orbán Dezső előadása
a modern pikturáról**

Orbán Dezső előadásán Nagyvárad legjobb publikuma töltötte meg a Helikon mindhárom termét. Nagy figyelemmel s hálás tapsokkal adózott ez a publikum a kifünő budapesti művésznek, aki a festészet új irányjaival igyekezett megismertetni hallgatószámát.

Azzal kezdte, hogy a hallgatóság ne vessen rossz néven, ha előadása „népszerű” lesz, nem a közönség leicsapásnyelése, de a műveltségmagyarázók leginkább ott vetik el, hogy kánál nagyobb felkészültséget tételneznék fel az iskolai, vagy hallgató részéről, mint amennyire rendelkezik. Így lehetnénné tesznek minimegértési törekvést. Orbán Dező magyarázó a festészetek a természethez való viszonyát. Arra a megállapításra jut, hogy

az a konfliktus, mely a természettel
szembekerülve a művész telkében végbe-
megy, onnan ered, hogy a természet
a maga teljességében a művészetek
számára megközelíthetetlen.

Ez a gondolat szülőanyja az összes modern törekvéseknek.

Orbán Dezső nagy tetszéssel fogadott és igen nívós, szép előadással azzal fejezte be, hogy szinte a festészetben megint tökélyessé válik a szép képet a jó képpel összhangba hozni. A pompás és tanulságos előadás után az egybegyűlt előkelő közönség jelentékenyebb képvasárlást is eszközölt. A nagysikerű Orbánkiállítás egyébként vasárnap este bezárul.

RÓNAL & KOHN

Sas-passage
Dorian-terasse fel-
rattal szemben

Női és férfi fehér-
neműek raktára.

Szombát este hét órakor a Roy-
terraszán nagy botrány történt. Fuc-
Hermann mármaroszigeti kereskedő,
Molnár Rezső, a Stern Dezső-mű-
igazgatója között keletkezett affér. Fuc-
Hermann tettelesen támadta meg csalá-
dyából kifolyólag Molnár igazgatót, Fuc-
nővérenek válófélben levő férjét. Molnár
Rezső társasága védelmére kelt Molnár
nak úgy, hogy az affér verekedés-sorozat
fajult.

A zsúfolt terraszközönsége természetesen percek alatt a verekedő felek közoportosult úgy, hogy a terraszközönség gomolygott, tülekedő tömeghez hasonlított. Később más urak is szóváltásba elegyedtek pro és kontra úgy, hogy felő volt, hogy újabb tettelegességre kerül a sor. A rendőrségmen Fuchs Hermannt felkísérte. A rendőrségre, ahol kihallgatás után elbocsájtották.

A „Morning Post“ washingtoni tudósítójának jelentése szerint hivatalos körökben ki jelentették, hogy – bár szó sem lehet arról, hogy Amerika közbeleépjen Kínában – az ese ményeket mégis figyelemmel kísérik. H Peking bármilyen módon veszélyeztetve lenne ami a kü földiek életének és vagyonának biztonságát is veszélyezteti, akkor általános meggyőződés szerint, a hatalmak kényszerítve lennének állampolgáraik védelmére közbe lépni, mint ahogy ez a boxer-lázadásnál is történt.

A Times jelenti Pekingből: A csapatok összehívása Csang-Cso-Lin mukdeni főparancsnok ellen szorgalmazsan folyik. A kormány haderőit, amelyek ezen a fronton Vu-Pej-Fu parancsnoksága alatt állanak, százhuszezer főre rúgnak és előreláthatóan egy hét leforgása alatt kétszázezer katonára bővülnek ki. Az elmúlt husz nap folyamán közel háromszáz vonat haladt el a mandzsúriai határ felé katonasággal és hadianyaggal.

A Times jelenti Sanghaiból: A nyugalom tovább tart a fronton. Mind a két fél állása erősíti. A kiang-csui csapatok legalább négy-szerannyi emberből állanak, mint a cse-kiangiak. Ennek ellenére is az utóbbiak állása igen erős. A kiang-csui csapatokat a leg-utóbb szenvedett kudarc igen lehangozta. Ennél az áttörési kísérletnél négyezer embert veszítettek.

ellen egyetlen
biztos szer a
CSANDA-féle

PODOL

**7 kg-os vasuti sín 60 cm. nyom-
távolságu vagonettekkel.**

kitérőkkel, apró anyaggal eladó.
Érdeklődők forduljanak: **Looskay György,**
Episcopia-Bihar Szentjános.

ujdonságaimból a legelegánsabb ruhákat készítem szolid árban

PACSAY uri szabó, Bulv. Bucu- 27

Beszélgetés a tábla elnökével

Stancescu István, a nagyváradai táblaelnök tegnap Bukarestből, ahol a főbb bizottság ülésén résztvevő, visszaérkezett Nagyváradra. Távolléte alatt különböző hírek terjedtek el a Casatiéhez való kinevezéséről, Nagyváradról való eltávozásáról s a váma már állását is betöltötte dr. Pop Joan-nal, a kolozvári tábla tanácselnökével, amely azonnal elárulta, hogy a híresztelés Kolozsvárról indult ki azok köréből, akik dr. Pop Ioan tanácselnök helyére aspirálnak.

A nagyváradai táblaelnök kategórikusan megcáfolja a hírt, amely kinevezéséről elterjedt. Ezidőszent nem aktuális ez a kérdés, mert — bár szeretne a legfőbb semmitőszékhez menni — ezidőszent erről nem lehet szó.

A Casatiénál ugyanis négy szekció van, amelynek vezetői a kuria tanácselnökei. Megüresedett állások most voltak ugyan a legfőbb táblaszéknel, de ezeket betöltötték, az erdélyi szekciónál pedig Balázs Elemér dr. helyén is van olyan bíró, aki románul és magyarul tud. A nagyváradai tábla elnöke tehát marad jelenlegi állásában.

A nagyváradai és a többi határmenti városokban működő járásbírák elmozdíthatatlanságát a napokban vette tárgyalás alá a legfőbb igazságügyi bizottság, amelynek ülésén a tábla elnöke is résztvevő. Nagyvárad elnöke politikusként, köztük dr. Zigre Miklós volt államtitkár, közbevetették magukat Marzescu igazságügyminiszternél s előzetesen informálták a kérdés jelentőségéről, amit a törvényszéki bírák érdekében is megtekinthet volna, ha előzetesen értesítik őket arról, hogy ügyük tárgyalás alá kerül.

Marzescu miniszter a felvilágosítások után kijelentette, hogy megérti a közbenjárók nemes intencióit s humanisztikus, meg politikai és állami érdekből méltányolja az eladott okokat, amelyek alapján a bizottság kimondotta, hogy

a határmenti városokban jelenleg működő járásbírákat jelenlegi helyükön elmozdíthatatlannak mondja ki s azokat, kik elérték a korhatárt, vagy a további szolgálatra alkalmatlanok, nyugdíjazási eljárás alá veszi,

akiknek előnye az, hogy amíg nem nyugdíjazták őket, addig rendszeren kapják fizetésüket.

A miniszter szívesen fogadja a nagyváradai politikuskok felvilágosítását abban a tekintetben is, hogy az elmozdított 7 bíró ügye nagy megdöbbenést keltett egész Biharban azért is, mert a bírák jórésze románul beszélt, tárgyalás és intézte el az ügyeket, teendőt kifogástalanul végezte el, megbízhatóságuk ellen kifogás nem merült fel s most bizonytalanra vált megélhetésük. A miniszter kijelentette, hogy a kérdés nem került le a napirendről s amint Brătianu Vintila pénzügyminiszter hozzájárul előterjesztéséhez, az elbocsátott nagyváradai bírákat nyugdíjazza. Két bíróról név pedig ígéretet kaptak, hogy visszahelyezi állásukba. Ezek: Tóth Béla törvényszéki és dr. Petróczy József táblabíró.

A miniszternek ezen kijelentései a megjelenteket örömmel töltötték el s nagy visszhangra támad mindenütt, ahol az elbocsátott magyar bírák sorsát részvétellel kísérték.

*****

* Kézimunka kiállítás. Kélin, függöny, drapéria, abroszok, diványpárna, aranyterítők, tipóennel, madeira munkák, gobelinek, filésipék, betétek, motívok mindenféle nagyságban nagyon olcsón kaphatók Weinbergerné Zárda-utca 1. sz., Str. Manastari, Kapucinus-utca mellett.

* Legjobb villanykörte! telefonkészülék és manometer raktáromról nagyban és kicsinyben. Telefon és villanyserelést, minden fémipari és esztétikai munkát, manometer javítást igen szolid áron vállal Rajz Andor elektromechanikus Szalárdi-utca 9.

POLOSKAÍRTÓ
Noxin biztosan irtja, pusztítja, öli a poloskát, üvege 20 — Lei FARKAS ISTVÁN Apolló drogéria, Oradea-Mare

* Ingezhirek, nyersselymek, asztal-neműek, baroettek legolcsóbban Rim-nőczy-utca 9. Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școala - BCU Cluj-Napoca.

UJDONSÁGOK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL.

STRADA PRINTUL CAROL (VOLT SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA) NO. 6.

Kiadótulajdonos:

SCHNITZFELD ADOLF RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Helyben: egy hóra 50, negyedévre 150, félévre 300, egész évre 600 Lei

Videken: egy hóra 60, negyedévre 180, félévre 360, egész évre 720 Lei

A „Nagyvárad” telefon száma 38

Kiadványok és hirdetések eladása a kiadóhivatal és a Hegedűs Hirlapiroda (Telefon 13-01)

* A tegnapi román ünnep. Szombaton a román egyházak a szent kereszt felmagasztalásának emléknapját ünnepelték. Hivatalokban, iskolákban szünet volt és az összes templomokban ünnepi istentiszteletet tartottak.

* A zsidó újév. A zsidóság egyik legszébb és legmagasztosabb ünnepe, az újév köszönt be vasárnap este. A magabizalom, a csöndes elmélyülés és buzgó imádság napja ez, mely a templomokba hívja egy új és talán boldogabb esztendő hajnalán az ájtatos zsidóságot.

* Pintér Böske jobban van. Erdély legkiválóbb primadonnájáról: Pintér Böske körül a napokban még szomorú és lecsúszó hírek jöttek. Ezeknek nyomán írtuk meg mi is, hogy a nagyszerű primadonna súlyos betegen fekszik a szebeni kórházban és állapota válságos. Ujabb jelentések szerint Pintér Böske állapota lényegesen jobbra fordult és csak örömmel regisztráljuk, hogy Nagyvárad nemrég még dédelgetett primadonnája mihamarabb teljesen fölépül betegségéből.

* Házasság. Barát Móric, Kalmár Aranka f. hó 25-én házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

* Eladják az Arany-szarvast. A múlt század leghíresebb nagyváradai fogadója volt a nagypiaci Arany-szarvas. A várad vásároira az ország minden részéből érkező fogatok az Arany-szarvas udvarára tértek be és olyan országos hírnevet szereztek, mint a debreceni Bikának. Ezelőtt éppen 40 esztendővel 1884-ben Schenker Mihály birtokos vette meg a hatalmas szállót és az óriási területen évről-évre modernebb építkezéseket eszközölt. Villanyt vezetett a lovak szárait befogadó istállóba, emeltes házakat építtetett, de a telek értékét növelte az is, hogy mindkét oldalán vasúti vágányok húzódtak melléje. Most a hatalmas telekkomplexum, amely talán legnagyobb telke az egész városnak, eladásra kerül. Október 13-ára, — mint árverési rovatunkban látható — önkéntes nyilvános árverésen eladja a tulajdonos és 88 éves korában, de még fizikumának teljes erejében a sok fáradságot igénylő telek gondjait feladva, nyugalmába vonul. Óriási telek szabadul fel a város legjobb helyén az ipar számára, ahol házsorok és több ipartelek létesíthető bevezetett vasútvonallal. A múlt század egyik relikviája szűnik meg ismét, a város legforgalmasabb helyén, hogy helyet adjon a modern fejlődésnek.

* Robbanás egy budai jéggyárban. Budapestről jelentik: Reisz Lajos óbudai Kristály jéggyárban késő este robbanás történt. A gáz túlfeszültsége egy hengert darabokra szakított és a szét pattanó szilánkok tíz munkást súlyosan megsebesítettek. A sérült munkások állapotát súlyosbítja, hogy a mentés alatt szétfolyó ammóniák párolgása közben támadt óriási hidegben egyes tagjaik teljesen elfagytak.

* A munkásszínház hangversenyének végleges műsora. 1. Bevezető: dr. Silbermann Jenő. 2. Baranyai Jolán: 1.) Ha majd egyszer visszajönnek, Emőd-Szirmai; 2.) Temetés, Emőd-Vomácska; 3.) Magyar messiások: Ady-Gaál József; 4.) A testvérem, Csiky-Peterdy; 5.) Rég volt, Baranyai Lavotta; 6.) Tavasz hangok, Strausz. 2. Szántó Ödön, Ernő Szőcs, Kálmán, aktívista művész.

tekről. 4. Népszerű zeneelmélet: dr. Silbermann Jenő. 5. Baranyai Jolán: 1.) Heine-Liszt: Lorelei; 2.) Hullanak az akácvirágok, Baranyai-Puschmann; 3.) Szent Margit legendája, Ady-Heidelberg; 4.) Csalogánydal Zsanet menyegzője c. operából, Massé. 6. Baranyai Melinda jelenet a Bánk-ban operából Erkel-Egressy. A zeneszámok szövegét Huzella Irén szavalja. Szántó Ödön azonfelül, hogy előadást tart, kiállítja a hangversenyteremben legkitűnőbb képeit is, hogy előadása közvetlen impressziókkal megfelelőleg legyen alátámasztva.

* Aranylakodalmom. Szűk családi körben, de annál melegebben ülte aranylakodalmát tegnap a város egyik nagy tiszteltben álló polgára, Vlád Gusztáv bádogos mester, a szakosztály köztiszteltben álló elnöke. Vlád Gusztáv 1874 szeptember 26-án kötött házasságot Kerekes Viktóriával és most 50 év után a gyermekek, unokák és dédunokákkal övezve ülte meg aranylakodalmát. A helybeli iparosság köréből számosan keresték föl jókívánságaikkal az ünneplő családot.

* Zsigmond Béla kiállítása. Zsigmond Béla fiatalember, az autodidakta minden érényével és hibáival. Tehetségét az önzetlen szorgalom érleli s tavaly óta amikor utoljára láttuk, Zsigmond Béla jelentős haladást tett. Három hónapig egy Bánffy báró vendége volt a fiatal művész egy beszercevidéki kastélyban s természetesen erős nyomot hagyott ez a mecenátus. Legjobb képei a Sajó völgyeit tükrözik vissza. Főleg tájképei azok, amelyek keresetlen színekkel imponálóan és biztosan hatnak. Csendleteiben még sok a merevség, de portretíró képessége erős fejlődést ámul el. Zsigmond Béla kiállítása, mely a Kornweisz-üzletben nyílt meg, egy kibontakozni akaró talentum meghatározó önállomása. Tetszetős és olcsó képei bizonyosan vevőre találhatnak. (bl.)

* A villamos vasút bérletjegyeit kedden este fél 7-től kezdve kiadja a Hegedűs Hirlapiroda.

* VASÁRNAP DÉLUTÁN TÖREKVÉS—EGYETÉRTÉS BAJNOKI.

* Munkások Rokkant és Nyugdíj-egyletének nagyváradai fiókpénztára szeptember 28-án d. u. 5 órakor Str. Printul Carol (Szilágyi Dezső-utca) 5. sz. (Kath. Kör.) belizetelhelyiségében az alapszabály módosítása felől taggyűlést tart, melyre az összes tagokat meghívja az elnökség.

* Elvezetett a Körös-utcatól Les köz-ség vezető úton egy latin nyelvű román. kath. papoknak való imádságos könyv (Breviarium). A becsületes megtalálót kéri, adja be a (Teleki) Alexandru-utcai Immaculata zárdába

* Szántó György képkiállítását f. hó 28-ától, vasárnaptól a Katolikus Kör nagytermébe helyezi át.

* Eljegyzés. Dr. Riemer János poliklinikai orvos és Kolling Mariska jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

* Orvosi hír. Dr. Erdős Adolf bőrgyógyász, urológus és röntgenológus Londonból hazaérkezett és rendeléseit megkezdte.

* Halálozás. Özv. Láposy Lajosné szül. Nagy Rozália vármegyei nyugdíjas. életének 62-ik évében, rövid szenvedés után meghalt. Temetése ma, vasárnap d. u. 6 órakor lesz a közkház halottas házából. Az elhunytban Láposy Erzsébet zenetanárnő édes anyját gyászolja.

Mint mely részvétellel értesülünk Zavislag Armin, Zavislag Adolf terménykereskedő fia 17 éves korában tegnap rövid szenvedés után elhunyt.

Kováts János nagyváradai polgár 74 éves korában elhunyt. Temetése ma, vasárnap délután 3 órakor megvége a Körös-utcai gyászházban. Veszlovits első temetkezési vállalata.

* VASÁRNAP DÉLUTÁN TÖREKVÉS—EGYETÉRTÉS BAJNOKI.

* Özv. Stern Rezsőné Str. Avram Iancu (Kossuth-u.) 16. u. és női fehérnemű minden kivételben.

* Hetényi színésziskolájába szeptember hó 29-től lehet beiratkozni Hetényi főrendező irodájában délelőtt 11—1-gig és délután 5—7-gig.

* „Purgo“ nyhe, kelemes hashajtó. 1

* **Gyermekek testnevelése.** Értesitem az érdekelt szülőket, hogy torna- és vívóiskolában a testnevelési tanfolyam október hó 1-ével megkezdődik. Felvételnél: 5—18 éves korig fiúk és leányok. Érdeklődni és beiratkozni lehet naponta d. e. 9—1-gig és d. u. fél 4—8-gig. Str. Rimanóczy utca 13. Orbán vívómester és tornatanár.

* **Mária-lak** (volt Stepper-kert) kütüno uzsonna, rendelésre vacsora. Telefon 175. Erdélyi volt színigazgató.

* **Gyomorbélzavaroknál, fölfuvódásnál, fölbőgésnél, étvágytalanságnál** 1—2 pohár **Ferenc József** keserűvíz alaposan tisztítja az emésztés útjait.

* **Vidéki tisztviselők és tisztviselők is élvezik a kedvezményes olcsóbb árakat Rimanóczy-utca Kertész női divatszövet, posztó és vászonárak Reklámüzletében.**

* **Szabómunkások** folyó hó 30-án, kedden este 7 órakor rendkívül fontos ügyben taggyűlést tartanak a Munkásotthonban Str. Cuza Voda (Szacsavay) 24. alatt. Oktvetlen és pontos megjelenést kér a vezetőség.

* **Értesítés az utazóközönség számára.** Az okt. 1-én életbelépő tarifaemelések előkészítése céljából hétfőn és kedden délután a menetjegyiroda pénztárai zárva lesznek.

* **Filz-kalapokat formál** Moskovits Etelka.

* **VASARNAP DÉLUTÁN TÖREKVÉS—EGYETERTÉS BAJNOKI.**

* **Arcápolásra használjon Agi-krémet.** Kapható drogériákban és illatszertárakban. Főlerakat: Diana gyógyszerár Oradea-Mare. Kivánatra Szépségápolásról hasznos prospektust ingyen és bérmentve küld.

* **Alföldyék tánciskolájában** az őszi tanfolyam október hó 1-én, szerdán kezdődik meg! Gyermekek és diákoknak 6 órakor. Felnőtteknek este fél 9 órakor. Iratkozni egész nap lehet az iskola helyiségében, Gojdu (Beöthy Ödön-utca) 2. sz.

* **Vászon és batistszifon különlegességek** olcsóbban, mint bárhol Frankl Róza üzletében. Rimanóczy-utca 9. sz.

* **„KEGYELET“ a Sas alatt.**

* **Nem küldheti iskolába gyermekét,** ha nem a „Fecske“-áruházban veszi cipőjét Zsigmond és Adler cégnél. Jorga Nicolaei (Zöldfa)-utca 8.

* **Legjobb arczépitő Földes Margitkrém**

* **Kalapudonságokban a legjobb Lengyel.**

Old England keztyűi, harisnyái, női férfi ernyői legjobbak és a legjobb szappanok.

* **Mosdászhoz, fürdéshez** minden jóízű ember Brázay kölnivízét használ, mert pompás, decens illata folytán rendkívül népszerű, éppen ezért mindenütt kapható

Daruas harisnyái a legjobbak.

LEGJÓBB

A szovjet csapatokat küldött a kínai felkelők segítségére

Londonból jelentik: Beavatott politikai körökben nyert értesülés szerint a moszkvai kormány pénzt, jól felszerelt katonai csapatokat, több ezer vagon municiót küldött a kínai felkelők segítségére. A szovjetkormány állítólag szerződést is kötött a felkelés vezérével, Csangesolinnal.

É: könyv a világ fegyverkezéséről

A leszerelési bizottság foglalkozott a fegyverkezési statisztikával. A helyzet ugyanis a genfi békeszövegek ellenére az, hogy minden nemzet fegyverkezik. A világszerte folyó fegyverkezések állásáról fog évkönyvet kiadni a genfi leszerelési bizottság, amely ügylátszik komolyan veszi feladatát s ha már a nemzetek leszerelésére nem tud döntő befolyást gyakorolni, legalább ismerteti az új háborúra készülő Európát.

Az évkönyv a kémiai háborúval kapcsolatotban rámutat a „társadalmat veszélyeztető“ gázháború veszélyeire.

SZÍNHÁZ

MŰSOR:

Október 1. Szerda: Megnyitó előadás: Mézeskalács, 8 órai kezdettel, esti helyárrakkal.

2., 3., 4., 5-én este a Mézeskalács esti helyárrakkal.

4-én d. u. a Rózsaleány, mérsékelt helyárrakkal, kezdete fél 4 órakor.

5-én d. u. a Három Grácia, mérsékelt helyárrakkal, kezdete fél 4 órakor.

A hét összes előadásaira a jegyeket már vasárnap reggeltől kezdve árultja a színházi pénztár.

Tabéry Géza sikere Szegeden

Szegedről jelentik: A szegedi színházat, amely ma Magyarország legnagyobb vidéki színháza, pénteken este nagy ünnepségek között nyitották meg. A megnyitóra Tabéry Gézának, lapunk munkatársának „Kolozsvári Bál“ című Kolozsváron és Nagyváradon is nagy sikert aratott egyfelvonását tűzték ki. Az előadás előtt Tabéry Géza beköszöntőt mondott, majd a darab következett, amelynek frenetikus hatása volt és Tabéryt számtalanszor hívták ünnepelve a lámpák elé. Este Tabéry tiszteletére bankett volt, amelyen a szegedi és budapesti újságírói és művészi kar, valamint a város előkelőségei közül többen vettek részt.

A színház megnyitó előadása. Október hó 1-én, szerdán Emőd Tamás és Szirmai Albert zenés daljátékával nyitja meg a Mária királyné városi színház igazgatósága az 1924—1925. évi színi idényt. Jegyek már előre válthatók szeptember hó 28-tól, vasárnaptól kezdve délelőtt 9-től 1-gig és délután 4-től 6-gig.

Színházi bérletek. Bérletet lehet a színház titkári irodájában 10-től 1-gig és délután 3-tól 6-gig.

TÖZSDE

Zürich, szeptember 27. Nyitás: Berlin 10 0-a 125, Newyork 525 fél, London 2348, Páris 2770, Prága 1575, Budapest 0.0069, Bukarest 272 fél, Varsó 101, Bécs 0.0074'10, Milánó 2308 háromn.

Bukarest, szeptember 27. A tőzsde ünnep miatt zárva volt.

Zürich, szeptember 27. Zárlat: Berlin 10 0-a 125, Newyork 525, London 2347, Páris 2770, Milánó 2305, Prága 1520, Budapest 0.0068, Bukarest 270, Belgrad 730, Bécs 0.0074'10.

Bukarest, szeptember 27. A szombati értékpapírpia magánforgalma: Magy. H. 452, Hazai b. 114, Keresk. b. 1050—1070, Földhitel 225—228, Angol-Magy. 40, Ingatlanb. 200, Osztr. H. 155, Pesti Hazai 3030—3050, Borsod-Misk. 115, Viktória 200, Alt. Köszem 2450, Drasche 145, Salgó 455—460, Urikányi 675, Fegyver 985, Ganz-D. 2000—2025, Ganz-Vill. 1070—1080, Rima 136, Magy. acél 174—176, Atheneum 102—103, Pallás 150, Magy. cukor 1970, Georgia 320, Részv. sör 276—280, Brassói 305, Magy.-Német 150, Nasici 1900—1910, Hazai fa 103, Ofa 510, Adria 1050, Bur 290, Levante 160.

Budapest, szeptember 27. Terménytőzsde: Gobanapiac szilárd. Bpesti buza 435, békési, csanádi, csongrádi állomásokon 400—405, rozs 387 fél, takarmányárpa 370, sörárpa 460, Bpesti ujjab 340, morzsolt kukorica 380, csöves 135—140 ezer korona.

NYILTÉR

Fazekas István volt üzemvezető gépmesterünk a mai napon cégünk szolgálatából kilépett, részünkre tehát sem pénz fel nem vehet, sem megrendeléseket nem eszközölhet.

Sonnenfeld Adolf R.-T.
Nagyvárad.

Értesítés

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy üzletemet a mai napon felszaltam és egyuttal **Spiegel Leopold** arral **Brünnből** új üzletet nyitottam

Spiegel & Oláry

cim alatt.

Cégünk kizárólag a legfinomabb külföldi férfi és női szöveteket, valamint a legjobb minőségű szabókellékeket fog állandóan nagy választékban raktaron tartani. Spiegel ur sok évi szaktudása, ugymint kiváló összekötései révén garantálják cégünk versenyképességét és szoliditását. Kérem a nagyérdemű közönséget, hogy áruraktárunkat minden vételiényszer nélkül megtekinteni szíveskedjék.

Kiváló tisztelettel

Oláry J.

Régi raktáramról visszamaradt rövidárak és divatcikkek minden elfogadható árral kiárultatnak.

A háziasszony kedvenc szappana

a kiadóságában és tisztítóképeségében páratlan

„SZARVAS“ védjegyű Schicht-szappan

A legfőbb ipari bíróság

Az augusztus 14-én megjelent Hivatalos közlöny szerint a minisztertanács elhatározta, hogy jövőben minden iparügyi ügyet a munkaügyi miniszter hatáskörébe utal. Ezek szerint az 1884. évi XVII. magyar ipartörvényben előírt rendelkezések és eljárások legfőbb hatósága a munkaügyi miniszterium lett.

Az Iparos Menház ügye.

Az Ipartestület elnöksége és előjárója nagy súlyt helyez arra, hogy minden esetben nélkül maradjon iparosok helyzetét rontó havi segéllyel és a menházba való elhelyezéssel könnyítse. Az óriási drágaság miatt sajnos csak kisorszban tud ezen adatként megjelenni, mert a régen összeállított tőke házipénztár fordított, melynek közismert okokból nem hoz oly jövedelmet, ami megfelelő számú aggiparos elhelyezését biztosítaná. Az esetenként indított gyűjtés is mind felemészti a menházba való elhelyezést, melyre a legfőbb eszközölt javítás, tatarozás és beépítések alkalmából is több mint 37,000 forintot költött el az erre kiküldött bizottság, mely Lovas Leitman Gábor és Kaiser János szobafestő mesterek az összes helyiségeket teljesen ingyen tatarozták és felújították ki.

Tekintettel az általános és fokozódó nagy nyomorúságra, az iparosság is mind nagyobb számban igényelné a segítséget és támogatást, havi segélynyújtást, vagy a menházba való felvétel alakjában. Eppen ezért kéri az Ipartestület elnöksége az iparosságot, hogy még kényelmet, vagy szükséges anyagi javait is hányadának áldozása árán is, jöjjön segítségére az Iparos Menháznak, hogy minél több arra érdemes, saját hibáján kívül tönkre ment munkaképtelen öreg iparoson segíthessenek. Bármily természeti adományokat a ház köszönettel fogad az Ipartestület elnöksége. Adományokat az Ipartestület hivatala vesz át ezen célból.

A cipész-szakosztály ujjalakulása.

E hó 21-én tartott közgyűlést az Ipartestület cipészipari szakosztálya, melyen a szakma eddigi vezetői tisztviselőikről lemondottak. Jóllehet mindenkor és mindenben önzetlen, buzgó és a közért fáradozó vezetősége volt a szakosztálynak, kiknek működésével a tagok teljesen meg voltak elégedve, maga a vezetőség állott félre egyrészt azért, mert a tagok többsége a közös szakmai ügyek iránt indolenciával viselkedett, másrészt azért, hogy fiatalabb és tevékeny ügybuzgó tagok kerüljenek a szakma élére, kiknek személyei új kapcsolatot fognak tudni teremteni az eddig maradt távolartók közül is. Lemondásukban is csak a szakmai érdekek vezették a volt vezetőség tagjait, remélvén, hogy ezzel a csoport működése nagyobb eredményeket fog elérni. A közgyűlésen megjelentek a régi vezetőség iránt érzett köszönet és elismerés mellett, jelöltek tehát maguknak új vezetőségi tagokat, kiknek megválasztása egyhangúlag történt. Elnöknek Réder Armin, alelnöknek Balogh Mihályt és Áron Sándort, jegyzőnek Blattner Józsefet, ügyésznek dr. Hunya Benedeket s melléjük egy 31 tagú választmányt választottak. Az új vezetőség mindjárt el is határozta, hogy a mostani kívánalmakhoz képest a szindikátusi formát veszi fel, mely irányban teendő lépések megtételével dr. Hunya Benedek szakosztályi ügyészt meg is bízta. Elhatározták még, hogy a váltó- és tömegtermelő cipészek bevonása mellett egy értékesítő szövetkezetet fognak létesíteni, hogy a termelt árucikkek megfelelő elhelyezését nyerjenek és

piacot találjanak. A szövetkezet alapszabályainak összeállításán már dolgozik az új vezetőség.

Nem kell mondanunk, hogy a szakma ezen új megmozdulása igen jelentőség-teljes lesz a cipész iparra, de csak akkor, ha a közös akciókban, melyeket a vezetőség megindít, a tagok lelkesen és támogatással kitartanak s a vezetőség utasításait, irányításait követni fogják. Reméljük, hogy okulván a régi szervezetihiány és széthúzásból eredő károkon, a tagok támogatásával oly eredményeket fog tudni elérni a cipész szindikátus, melyből eredő haszon megingathatatlan csoportra fogja a szakma iparosait tenni.

A cipész munkások bérrevíziója.

A cipész iparosok új vezetősége e hét folyamán felszólítást kapott a munkás szakszervezet vezetőségétől, hogy a kollektív szerződés értelmében a munkabéreket vegyék revízió alá. A munkásság az általános dráguláshoz képest az eddigi bérek 17 százalékkal való felemelését kéri. Ezen ügyben a munkaadók e hét csütörtökön tartottak értekezletet, mely alkalmából elhatározták, hogy a lehetőséghez képest az egész eddigi fennállott kollektív szerződést revízió alá veszi és módosítani fogja. A tárgyalások felvételére és megvitésére ezen gyűlésben bizottságot választottak, kik a munkásság megbízottjaival állandó működésben vannak. Tekintve a közgazdasági viszonyok s a cipész iparban beállott nehéz helyzetet, kívánatos, hogy kölcsönös megértéssel bizottságok azon kevés munka zavartalan folytatása is, mely a közismert gazdasági pangás folytán még van.

Asztalos iparosok mozgalmá új kollektív szerződés iránt

Az ez év március hóban az asztalos iparosok és munkások között létrejött kollektív szerződés határideje lejárván, mint értesülünk, úgy a munkaadók, mint a munkások éltek a felmondás jogával s kérték a területi munkaügyi inspektorátust, hogy új kollektív szerződés kötése tárgyalási időt tűzzön ki. Mindkét szervezet erősen dolgozik, hogy jogaik az új kollektív szerződésben meg legyenek védve és bár erős elszántsággal készülnek a közös tárgyalásokra, remélhető, hogy kölcsönös engedékenység mellett az egyezkedés nem fog bérhárcba fajulni. E tárgyban az asztalos iparosok ma, azaz vasárnap délelőtt 9 órakor fontos tárgyalást tartanak s valószínű ez alkalommal nevezik ki és választják meg azon megbízottakat, kik az iparosság képviselőitében a munkaügyi felügyelő előtt a tárgyalást a munkásokkal felvegye.

Felhívás a borbély iparosokhoz.

Tudvalevő, hogy a borbély ipari szindikátus elhatározta, hogy tanoncainak minél szakszerűbb oktatása céljából szakiskolát fognak létesíteni. A cél már a megvalósítás stádiumában van. Muth Gyula iparos tanonciskoláj igazgató készségesen jött támogatására a szakmának s igyekszik módot nyújtani, hogy a tanítás minél zavartalanabb és tökéletesebb legyen. Mitán a több évi szünetelés közben a szakiskola felszerelése jórésztben elkallódtak és tönkrementek, szükséges tehát, hogy a felszerelésről gondoskodjunk. Felkérjük tehát a borbély és fodrász iparosok összességét, hogy a szakirányú tanoncoktatást minél fejlettebb tétel céljából nélkülözhetetlen fűs, olló, beretva, szappan, fehérnemű stb. szerszámaikból az iskola céljaira adományt adni szíveskedjenek. Elvárjuk szaktársainktól, hogy iparunk fejlesztése és előhaladása céljából tehetségükhöz mértén áldozni fognak ezen közhasznú célra, melyre vonatkozó adományait Veres

János (Szent János-utca 31.) és Szikszai Dániel (Mosoiu generális (Kert)-utca 18.) szaktárs urakhoz szíveskedjenek eljuttatni. A tanítás ünnepélyes megkezdése október 2-án, azaz csütörtökön lesz, melyre az elnökség az összes érdeklődő borbély és fodrász szaktársakat, valamint az Iparikamara, az Ipartestület és az ipari szindikátusainak vezetőségét is meghívja. Tisztelettel a Szakosztály elnöksége.

Felhívás az Ipartestület tagjaihoz.

Figyelmeztetjük tagjainkat, hogy segéd-munkást vagy tanoncot igazolatlanul felfogadni tilos. Segéd-től a munkakönyv kérendő, tanoncok pedig 8 napon belül be-szegődtetendők. Ugyanezen kötelezettség áll minden iparosra nézve a betegsegélyző pénztárral szemben is. Bejelentetlenül vagy szegődés nélkül eltöltött idő tudomásul nem lesz véve. Tanonc vagy munkás jogtalan kilépése esetén 14 napon belül az Ipartestületnél eljárás indítandó, különben a munkaadónak velük szemben minden joga elvész. Munkakönyvek, melyeket augusztus 24-éig becserélés végett átadtak, folyó hó 29-től kezdve a hivatalban átvehetők.

Kedvezményes áru tűzifa és fürdőjegy az iparosoknak. Felhívjuk az Ipartestület tagjainak figyelmét arra, hogy elsőrendű hasáboz tűzifa kedvezményes árban megrendelhető, valamint a Félix-fürdőbe szülő fürdőjegyet kedvezményes árban vásárolhatók az Ipartestület hivatalában a hivatalos órák alatt.

LEICHER SZORME
ÁRUHÁZ
Str. Ciorogariu (Uri-utca) 4. sz.
Új modellek. Nagy választék. Olcsó árak.

**Esőernyők
harisnyák**
Blumnál
a körösparton kötött áruk legolcsóbban

Mondani sem kell

hogy elsőrangú különféle öltöny, raglán, télikabát különlegességek a legszolidabb árban

Kenéz Ferenc

uri szabónál, Str. Ep. Ciorogariu (Uri-utca) 29. gimnáziummal szemben szerezhetők be, ahol a legújabb divatu szövetek állandóan rakáron vannak.

Figyelem Fehérnemű csipkék,

Finom himézsek, férfi- és női-

fehérneműek

méret után is megrendelhetők.

Harisnyák, szveterek nyakkendők

és rövidáruk legolcsóbban

LONDON

Bulv. Reg. Ferdinand No. 10
Stern-palota.

A TORONY

Irta: Bónyi Adorján.

Egyszer érezte, hogy beteg. Rohamosan és falánkul támadta meg a betegség. Ellentállott. Ha elviszik gyógyítani, ki tudja, mennyi idő telik bele s aztán újra visszahozzák és újra folytatni kell. Nem! Nem! Végezni akar! Minél előbb! Szabad akar lenni! Szerelme, élete... várja! És betegen dolgozott tovább, egyre betegében és egyre nagyobb küzdelemmel. Vonszolta magát, a fájdalom hasogatta, de a torony napról-napra emelkedett.

Már látta az első háztetőket. Már látta a palota kupoláját. Már látta a Tanácsház tetejét. Már látta a templom oszlopait. Már látta... a keleti kapu oromzatát. Még egy kicsit... és látni fogja az oromzat alatt a ragyogó cimert.

A szakállá már teli volt ősz szálakkal. Már a betegségtől, a fáradtságtól és a folytonos erőfeszítéstől alig bírt mozogni. Nem tudta, tegnap kezdődött el az egész, vagy már évtizedek óta tart a küzdelme.

És végre, egy napon, amint felállott és kiegyenesedett az ormótlan torony tetején a nagy magasságban, a szépséges ég alatt és a dicső és virágzó föld felett, kimeredt beteg szemei megpillanthatták az aranyos cimert, mely ott ragyog a császár keleti kapuja felett...

Mindent elfelejtett. Csak azt érezte, hogy vége van a boldogtalanságnak és szabad ember! Soha életében olyan feljajduló, kinos és gyönyörű szerelemmel nem gondolt a lányra, akihez most már visszatérhet, mint ebben a percben...

Kinyújtotta boldog és szabadabbá lett karjait, hogy megölelje velük az egész világot itt a szemei előtt...

A lány sohasem tudta meg, mi történt szerelmével. Eltűnt. Nem jött vissza hozzá. Jajgatott érte, siratta, gyászolta, könyörgött és visszavárta. Az évek teltek. A férfi nem jött vissza. A lány lecsendesedett. Nem felejtette el, csak eltemette. Azt érezte, hogy vele szörnyű igazságtalanság történt és valakin meg kellene bosszulnia azt a nagy sebet, amelyet a sorstól kapott és amely nem heged be soha.

A városban járva egyszer, megakadt rajta a szeme a császár öccsének. A nagyur utána nyult a szegény lánynak. A lány bekerült a császári urvarba. Ragyogott és körülrajongták. Tiporta a lába elé hullókat, minden férfin, aki rajba lett, kielégítette azt az olthatatlan bosszút. A császári barátjának korlátlan ura volt. Kínozta, egyre szerelmesebbé tette és kinevelte. A diadalmas nők fajtájából való volt, mert volt egy szomorú titka és egy elmúlhatatlan fájdalma.

Igy teltek el évek egymásután.

Egy szép tavaszon Andaluziából hozatott új paripákon lovagolt a császári erdő szélén a lány és a császár öccse. Ujfajta ijákat mentek kipróbálni a vadaskertbe. A lány szerette a vadászatot. Szerette a vért és a halált. A nagyur most bosszantgatta, hogy tulajdonképp rossz céllovó pedig. A lány hevesen felelt neki. Mutasson akármilyen lehetetlen célpontot, eltalálja. A nagyur körülnézett. Távolságban a mezőn különös épületek között magas fal húzódott. A falon túl téglából épült disztelen toronyforma. A torony tetején egy emberi alak mozgólódott. A császár öccse észrevette messze fent az embert és rámutatott. „Ne sajnálja”, mondta, „bizonyosan valami ostoba rabszolga.” A lány gunyosan mosolygott és kezébe vette, kifeszítette az íját. Az az ember ott most kímánzott a torony tetejére. Ebben a pillanatban egyenesen állott odafent és mintha kiterjesztette volna karjait. A lány célzott. A nyíl fűnyúlva repült bele a levegőbe.

Az ismeretlen ember a torony tetején a következő percben kiterjesztett karjaival a mélységbe zuhant.

(Vége.)

A KINAI

Irta: Bónyi Adorján

A Hotel Beseda első emeletén, a huszonhármass számú szobában laktam. Közvetlen mellettem, a huszonnégyesben lakott Ya-Ta-Ya, a kínai.

Ebben a furcsa, édes, idegen városban, ez az ócska vendégfogadó volt a leguribb és a legelegánsabb szállás. A forró, kénés és iszapos források rengeteg idegent vonzottak. A legizlésebb, legcsöndesebb és legkülönösebb emberek a Besedába szállottak. A modern kényelem minden raffinériája itt egybeölelkezett a boltívek ódon hajlásával, a régi sárga rózsafabutorok mély ölével, az óles falakkal és a nagy, komor és mégis kedves ablakfülkékkel. A Besedáról azt beszélték, hogy azelőtt ur, ősi kastély volt, tele romantikával, titokzatos történetekkel és lázas legendákkal. Most jó hotel volt, az bizonyos. A szoba szép és a szomszédom Ya-Ta-Ya, a kínai.

Látásból ismertük egymást, köszöntünk egymásnak és néha váltottunk is egy-egy udvarias mondatot. Eppen olyan volt, mint minden más kínai. Kicsi, sárga, nesztelen. Mindig fekete ruhákat hordott és szomorú, készenvett nyakkendőket. Franciál beszélt, de a mondatai egy hangzotak, mint valami ingerült, csukladozó nevetés.

Ismeretségünk ott kezdődött, hogy egyszer, véletlenül, egymásmellé szorultunk az étteremben egy kis asztalnál. A kínai örült, hogy én is mérnök vagyok: ő is az. A kínai örült, hogy én is valami háborus nyavalyát gyógyítok a lábamban: ő is azt gyógyít. Háboru elején beállt az angolokhoz pilótának. Aztán nem tudta abbahagyni;

— A vér, a vér, — vigorgott rám a poulard felett Ya-Ta-Ya, — sok-sok vér... az nagyon érdekes volt.

Aztán nem szolt többet egész ebéd alatt. Holott szerettem volna egy kicsikét belátni a rekedőnek sárga függőyei mögé. Hiába faggattam kérdésekről, amelyek felgyulnak minden európaiban, ha keleti embert lát maga előtt. Ya-Ta-Ya kénszíni, de udvariasan vigorgott és közömbös magokásokkal hárított el magától minden őszinte feleletet. De később, a feketénél, egy hosszú és erőteljes támadásom után rámnézett mereven és végre halkán, nyíltan annyit mondott:

— Alapvető igazságokban különbözünk önök és mi. Az önök igazsága szerint: két pont között az egyenes a legrövidebb út. Miszerintünk: két pont között sohasem az egyenes a legrövidebb és a legbiztosabb út.

Nevetett, csillogó fogakkal, nesztelenül és lesütött szemmel bólintgatott:

— Sohasem. Nem, uram. Sohasem.

Suhanva ment végig az asztalok közt, alázatosan és sietve: valósággal ellillant az ebédje mellől. Akkoriban, ha láttam, mindig eszembe jutott az, amit mondott: „Nem az egyenes... nem, sohasem.”

De különösebb fontosságot Ya-Ta-Ya igazságának még nem tulajdonítottam.

Karcsu volt, izmos, a feje dacos és szép, a haja szétoszló dus aranykötég márványhomlokra és sugárzó intelligenciája szeme fölött: alig láttam életemben szebb asszonyt nálnál. Özvegy, gazdag, független, elms és fiatal s a testi eleganciát — amely egyébként testvere a lelki — nála szebben és élvezetesebben nem értelmezhettem senki sem.

Szívemből megörültem, amikor egy délelőtt ott találkoztam vele a hallban.

— Célia! — kiáltottam föl s ő régi baráthoz illően már nyújtotta is mind a két kezét.

Leültünk egymás mellé és megtudtam, hogy ő is itt tölt egy pár hetet, inkább a páratlan szépségű fenyvesek, mint a kénés források miatt. Kiderült csakhamar az is,

hogy csaknem szomszédok vagyunk: ő a huszonötös szobát kapta.

— Mindössze egy kínai lakik ketten közt — mondtam, — de a szívemet annyig leheletek környezték ennek a kétségnek a gondolatára.

Mint minden férfiember, aki valahol közelébe jutott, én is leejtettem már egyszer szívemet a lábai elé. De Célia okos és hidegen és főleg finoman megmarázta, hogy a vágyaimnak vágjam a szárnyait. Most visszaemlékeztem erre emlékre.

— Én egyetlen férfit keresek még életben — mondta akkor önnön fényes színt megperzselődött szemmel, — legyen, mint a belvederei Apollo, a pedig legalább olyan okos és jó, mint én. Talán egyszer megtalálom. Ráérek, an idom.

Félreálltam, anélkül, hogy haragot éreztem volna. Egy ilyen, romantikusan elképzelt versenytárral ki tudná felvenni harcot? Közben számtalanszor gondoltam Céliára, lehetetlen álmodozással, mint ahogy egy építőmester gondolhat arra a csodálatos toronyra, amelyet nem fog megépíthetni sohasem...

Itt, mellette, az ő közvetlen közelében, aki a pusztá lényével már fényt és mániát árasztott maga körül, természetesen erővel ébredt fel minden vak és téves vágy és álmodozás.

— Egy kínai? — kérdezte csodálkozva Célia.

(Folyt. köv.)

Télikabát
raglán
és ölfőny

SZÖVEG
különlegességeink

HAVAS és GRÜNFELD posztó áruháza
idény előtti olcsó árban árusítja
Avram J. (Kossuth)-u. 8. Sasátjáróval szembe

Női felöltők
ruhák és
pongyolák

legolcsóbban a „MODEL”
áruházban, Str. Vlaicu
(Szt. János-utca) 6. sz.

Fehér és színes női filé

kalapok

hatalatlan olcsó árban

KÖNIG JENŐ

Üzlet: Str. Ladislau (Körös-utca) 16. szám.

Üzem: Str. Alexandru (Teleki-utca) 45. sz.

**DIAKEGYENRUHAK
és SAPKÁK**

KÉSZÜLNEK
GERGELY GYULA
UZEMEBEN
BUL. REG. FERDINAND № 55

Leszállított árak női és férfi szövetekben, barchendek és vászon árúban.
Leitner Márton rt-nál

Zsoldos tanintézet
Budapest, VII. Dohány-utca 84. szám alatt.

a legjobban készít elő középiskolai magánvizsgákra.
Kivonatos és magyarázatos tankönyvek megrendelhetők

**Eredeti angol szövet
különlegességeim
megérkeztek**

melyből a legújabb divat szerint, szolid árban készítek legszebb kiviteli ruhákat. Pontos kiszolgálás.

CZITROM

uri szabó Str. Oltenia (volt Csengeri-utca) 1.

Fordson Traktorok

Oliver 7 A kével s szíjtárcsával

Ford

személyautók, teherautók, autobuszok

Ford és Fordson alkatrészek

a legújabb és legmodernebb
típusúak állandóan raktáron a

Ford Motor Company

autorizált képviselőinél

Intreprindere de Masini

și Automobile

ARAD, Strada Alexandrii No. 6

Telefon 112 — Rudolf Mosse 7021

Sürgöncim: Ablonczy

Budapestre utazók figyelmébe!

Ha Budapestre utazik, csak az

Elek Pensió-ban

szálljon meg!

A legelőkelőbb, legelegánsabb és **legolcsóbb**
pensió. Nagyváradiai találkozó helye.

Budapest, Rákóczy-ut 9, II. emelet
Kossuth Lajos-utcánál

Alkalmi ajándékok:

Étkező készletek

Kávés

Teás

Sandwich

Likőrös

Mosdó

Fűszer

Művészies kiviteli szobrok, üveg,
porcellán és majolikavázák nagyon
olcsó árakban beszerezhetők:

Fratii KOMLÓS Testvérek

üveg-, porcellán-, lámpa- és táblauveg
gyári raktára, Oradea-Mare) Nagyvárad
Str. Nicolae Jorga (Zöldfa-utca) 13. sz.

Berndorff alpaca evőeszközök ere-
deti gyári árban kaphatók.

Képeretezést, üvegozást vállalunk.

Nem 5 napig

Nem 10 napig

Nem 15 napig

hanem

**egész éven
át**

**férfi és női divat különlegességek
legolcsóbban és legjobban**

csakis

**Schlésinger és Jung
cégnél**

Str. Avram I. (Kossuth-
L-utca) 1. vásárolhat.

Mannessmann csövek, kazán csö-
vek, viz, gáz, gőzvezetékeket szol-
gáló csövek, önzott csövek, 1/2-től 8
collig minden méretben
raktárunkról azonnal szállíthatók:

„ECONOMIA”
Kereskedelmi és Ipari r.-t. Oradea-Mare Piața
Mihai Viteazul 1. Telefon 8-58.

Ujdonság!

Ujdonság!

PÁSZKA

állandóan kapható minden bodágában és fű-
szerüzletben. Telefon 374. szám. Főlerakat:
Klein szalámigyár, N. Jorga (Zöldfa)-u. 8.

**Két—három szobás
modern lakást keresek**

magas lelépést és közvetítési díjat fi-
zetek. Cim Stefan cel Mare (Tisza
Kálmán)-tér 15 földszint kapu alatt
balra. — Értekezni délután 2—5-ig.

Figyelem!

Férfi ingek,
nyakkendők

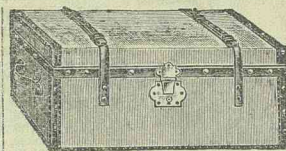
Női és férfi

**Harisnyák,
Keztyűk
NEUMANN**

Figyelem!

Leszállított ol-
csó árakban.

Strada General Moșoiu (Kerf-utca) 1. szám

Gyárunkban, Str. Cuza Voda (Szacsavay-utca)
18. szám alatt egy külön

detail áruosztályt rendeztünk be
elsőrendű bőröndárunk, berendezett ka-
sottáink és iskola-táskáink eredeti gyári
árban való elárúsítása céljából. Felvállalunk
továbbá mindenféle szakmánkba vágó kü-
lönleges bőröndárunk elkészítését méretek
szerint, ugyancsak vállalunk javításokat is.

Nagyvárad Bőröndárú és Táskagyár
Str. Cuza Voda (Szacsavay-utca) 18. szám.

Előírással és
csinos kivitel-
ben, jó minő-
ségű

**DIÁK
EGYENRUHÁK
WOLLÁKNÁL**

Oradea-Mare, Strada Cogălniceanu
Várad Zsigmond-utca 11. sz. alatt

Esőernyő legolcsóbb a készí-
tőnél
**Rosenberg
Testvérek**
N. Jorga (Zöldfa-u.) 8
Behúzás gyorsan készül

KEPES ELEK

orvosi kötszerész, Sas-passa 20. szám

Saját ké-
szítményű
speciális kötszerek, női és férfi övszerek

**IRÓGÉPSZALLAGOK, CARBON-
PAPIROK, SOKSZOROSÍTÓ GÉPEK
ÉS ANYAGOK GOLDSTEINÁL**
TELEFON: 11-45.

Turnatoria de fier si fabrica de masini s. a. Oradea-Mare

Kérjen árajánlatot

C. F. R. vonalakon
45 % fuvarkezdvezmény

Harántgyaluk (Shaping)

Furógépek

Hydraulikus prések

Olajgyártó berendezések

Fogaskerék marások 1000X400 mm-ig

Transmissiók, függőgyámok és csapágyak

Mindenfajta vas- és fémöntés.

C. F. R. vonalakon
45 % fuvarkezdvezmény

Kérjen árajánlatot

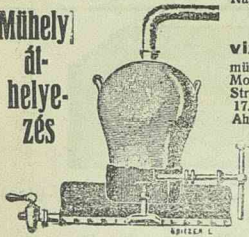
Nagyvárad Vasöntőde és Gépgyár Részvénytársaság

DIÁKEGYENRUHÁK

legszebben és legolcsóbban készülnek

ERDŐSI BERTALANNÁL

Str. Gen. Mosoiu (Mezey Mihály-utca) 4. sz.

Műhely-
ál-
helye-
zés

Nagy b. megrendelőim tudomására hozom, hogy **rézműves és vízvezeték-szerelő** műhelyemet, Strada General Mosoiu (Mezey M.-u.) 7. alól Str. Coșaniceanu (Várady Zs.) 17. alá (saját ház) helyeztem át. Ahol mindennemű rézműves munkát pálinkafűző, lekvársmosó üstökét, vízvezeték-berendezést és javításokat pontosan és jutányos árral készítek. B. megrendelőim pártfogását továbbra is kérem és vízvezeték szakiparos.

Bernácsik József rézműves

VEGYTISZTÍTÁST VÁLLAL

Patyolat gőzmosóda

Str. Gen. Mosoiu (Mezey Mihály-utca) 7.

MOS, TISZTÍT, VASAL

Kíváratra házhoz küld és hazaszállít.

Művészi kivitelű
DOMBORNOMÁS
NEVJEGYET, LEVÉLPAPÍR, SZÁMLÁT, CÉGHÁRTYV, CÍMKÉKET ÉS PECSEY-JEGYKET SZÁLLÍT
SUNFIELD
DOMBORNOMÁS
ORADEA-MARE
STR. VLAHUJA 29.

Irodának kiválóan alkalmas 1 szobás, előszobás erkéllyel sürgősen eladó.
75 év óta fenálló korosma, mészárszék és fűszerüzlettel, a város legforgalmasabb utcáján ház eladó.
Beköltözhető há az a város minden részében.
Szőlők és hirtokok. Butort, szőnyeget, képeket és mindennemű értéktárgyakat bizományba elfogadunk.
Árukat, gépeket külön raktárunkban elhelyezve bizományba elfogadunk és sürgősen elhelyezünk.
Pénzkölcsönöket közvetítünk. 1.500.000 — lei magánkölcsonót bankgarantiával 50.000 — első helyre való betáblázásra keresek. Lakások butorozott szobák átadók. Ha lakását elcserélni óhajtja, jelentse

Crisana iroda

Strada Alexandri (Teleki-u.) 24. Stepper mellett.

„RENAISSANCE”

művész-társaság. — Elvállal magánházak, villák, bérpaloták és az építőművészet minden ágára kiterjedő munkák terveinek elkészítését és szolid kivitelét.

Megrendelésre készít:

butorok és teljes lakásberendezések, bankházak, mozgószínházak, kávéházak, szállodák, üzlethelyiségek stílusos berendezés terveit a legmodernebb megoldásokban. — Vállalja: **templomok** dekoratív díszítését **falfestményekkel** az igazi „al fresco” módszerben; **disz-kerlek** és **siremlékek** terveit és művészi elkészítését;

üvegfestmény, gobelin, tapéta, szőnyeg terveket, mindenféle **batik** holmik készítését eredeti terveink alapján és minden az építő és iparművészet körébe tartozó olyan munkát, mely művészi gondolatot és eredeti művészi megoldást igényel.

Oradea-Mare, Piața Mihail Viteazul 11-a. III. 14.

LA
POUDRE
D'ENTIFRICE

Bi-Oxyne

BLANCHIT LES DENTS
PROTÈGE L'ÉMAIL

EN VENTE PARTOUT

Irodabutorok,
parketták
Rimanóczy

Mindenféle fenyő- és tölgy-fűrészáru jutányos áron, elsőrendű minőségben kapható

műbutor és parkettgyár
rt. Oradea-Mare Strada
Clujului 117. Telefon 279.

VIZUMOKAT

legolcsóbban és leggyorsabban

megszerez, megbízásokat elvállal

Futárjárat mindennap Cluj — Brassó — București.

Hirdetéseket és reklámokat az összes vidéki lapok részére felvessz eredeti tartálási árban.

„MERCUR” hirdetési iroda és ügynökség

Str. GENERAL MOSOIU 7. a tüzoltó lakanyával szemben.

Telefon interurban: 2-21.

MASITS szücs

Strada Vlahuja (Szent János-utca) 2

Sport bundák

nagy választékban minden színben

3000 Leitől feljebb

Szőnyeg ocassió

sikerült megvennem egy tétel gyönyörű, szép kisebb-nagyobb valódi perzsa szőnyeget

melyeket olcsó árban elárusítok

Sternberg I. régiségkereskedő, Kishidő

Kárpitos

munkákat a legszebb kivitelben jutányos árban készit

Kovács kárpitos

Strada Francisc Deac (Deák Ferenc)-utca 1. szám.

Szücsmunkát

elsőrendű kivitelben, olcsó árban készit, úgy hozott, mint saját anyagából

Bodnár Lajos

szücsmester, Sas-passage 88. sz.

GYERMEK KOCSIK

GYÁRI ÁRBAN KAPHATÓK

SZŐKE MIKLÓSNÁL

STR. VLAHUTA (SZENT JÁNOS UTCA) 22. SZAKSZERŰ JAVÍTÁSOK, ERNYŐK GUMMIZÁSOK STB.

34-38 LEH

25 DRB. LEVÉLPAPÍR
DRB. BORITEK!

SONNENFELD

PAPÍRÁRUHÁZBAN REGINA MARIA
(BEMERTER) 3. SZÁM.

Gyermekcsokni,
trikó, harisnya

kezttyű, csipke, szalag, himzés, rövidárúk.
Olcsó árak! Szabókellékek. Olcsó árak!
Kék * Csillag Áruház
Piața Unirii, volt Szt. László-tér

Fehérnemű
varroda

Sir. Pável-u. 18.

Férfi zefir ing 2 gallérral . . 80 L
Férfi selyem ing 2 gallérral . . 100 L
Női ing csipke, himzés és monogrammal . . 70 L

Csipke beendilzést, gombnyukkölést olcsón vállalok.

Mindennemű

ÉPÜLETFA ANYAGOK

puha és keményfa, asztalos deszkák és pedig: dió, hárs, körte, cseresznye, kőris, szil, juhar, égerfa továbbá tölgy és gőzölt bükk fából ugyancsak körísfatalpok és küllők nagy választékban kaphatók.

+ REIN MARCEL FATELEPÉN +

Str Clujului Kolozsvári-u. 148 Telef. 1407

Értesítés

A n. é. közönség b. tudomására hozom, hogy a **Kállay és Gulyás** cégből kiváltam és **Butor- és épület asztalos műhelyemet**

Str. Gen. Berthelot (Sal Ferenc-u.) 8 sz. a. ujonnan megnyitottam. **Butorokat, portál és üzletberendezéseket** legszebb kivitelben szolid árakban készítek. Szíves pártfogást kér

Gulyás Károly asztalos

Vizumokat

legolcsóbban, leggyorsabban megszerez,

Páris és Franciaország

bármely városába megbízást vállal,

Utlevélügyben

díjmentes felvilágosítás,

Naponta futárjárat Brassó, Bucarest, Kolozsvár és Temesvár közt.

Schreier ügynökség

Ios. I Vulcan (Nagy S.-u.) 1.

Vaslovics-ház.

Villamos berendezéseket

javításokat, lámpa tisztítást, galvanizálást
jutányos ár-
ban készit:
ÓCSAY

(volt Grünfeld és fia cég)

Gen. Mosoiu (Kert)-u. 4. Ipartestület mellett

MOZI

— Az Atlantic és Apolló mozgóban vasárnapról kezdve egy hatalmas akrobata dráma, az Atlas megy, mely 2 részben, 12 felvonásban van feldolgozva s amelyet fenti mozgók egy előadás keretében peregetnek le. A főszerepet a kedves akrobata Mario Guaita Ausonia kreál, s igazán bő alkalma nyílik e mindvégig érdekléscsodáló drámában hatalmas erejű végtelen testi ügyességéről és kifogástalan színésztehetségéről nem egyszer találgatnivalóságot szolgáltatni.

— Dorian Terrase, Dorian filmszínház, Miami rettentő forgószél száguld még ma is, föld felett, mint pelyhet ragadja magába a gyöngy embert, hogy aztán mélyedbe sújtja. Nappal és éjszakai fény és árny, boldogság és szenvedés sohasem képezi száguldó iramban váltakozik a mai ember életében. Ez a rövid vázlata annak a kiváló filmnek, mely „Sátán fia” címmel vasárnap látható utoljára a Dorian Terraseon és a Dorian-filmszínházban. Mitán e két rész egy előadás keretében kerül vetítésre és az túlhoszu, az előadás pontosan a Dorian Terraseon 9, a Dorian-filmszínházban 3, 5 és 7 órakor kezdődnek. A 3 órás előadás mérsékelt helyen. — Holnap, hétfőn kerül bemutatásra Dima Sándor izgalmas regénye filmen a „Hamásis hölgy”, főszerepben Rodolpho Valentino és Nazimova.

**Könyvekre pénzt ne költsön
Kölcsön ad a Hegedüs Hirlapiroda kölcsön!
Ujdonságok kölcsönkönyvtára.**

számtal gramofont, román emagyar emezeket, varrógépet, ket veszek Kalenda.

any ezüst gyémánt briliáns platínát és hamis faszat magat árban bevált. Órák ékszerek jutárok árban kaphatok, — nyarított mindenféle dísz-ágyak, szőnyegek, porcelánok és antik butorok bizományba elfogadok.

Weisz Lipót
és ékszerész és régiség kereskedő. Strada Avram Iancu Kossuth-utca 18. sz.

**Iskola táskák
akta táskák,**
hom fésűk, kefék, il-
tisztázók, játékok, utazó-
sarak az iskolaidény-
re legolcsóbbak a

D'OR-ban
egelő Ferdinand 16.

központban kitűnő ház-
pomp ett lakással, üzlettel,
tárlóval, kerttel sürgősen
adó. A város minden ré-
sén kisebb-nagyobb be-
ültözhető lakások házakat
adok 100 000 leitől 1 mil-
ióig. — Butorozott szobák
adók. Bármilyen megbí-
ást elfogad, megelége-
désre közzvetit

zv. Zilahy Gyuláné
lt. kereskedelmi irodája,
lapi-u. 1. Otthon 1-4-ig.

Veszünk
butorokat, szőnyegek-
teljes lak- és iroda beren-
dezéseket, Wertheim kasz-
szát, zongorát, csillárokat,
porcellánokat, régiségeket
stb. Meghívásra házhoz
megyünk.

Frenkel és fia
Butor, szőnyeg és régiség
kereskedők Str. Genora
Mosola (Mezey Mihály
utca 10)

**Masamódok-hölgyek
figyelmébe.**
Régi kalaptollak (struc,
paradicsom, rájer stb.
festi, új fasonba ala-
kitja, felhívja

Ciklámen
művirágüzem
Bulev. Reg. Ferdinand
20. szám.

**Sürgősen
eladó**
egy nagyon szép ma-
hagóni szalon és egy
alig használt szépháló
szoba berendezés. Str.
Take Jonescu (volt Kö-
rözs-utca) 32. szám

Tonknál

România
Substitut executor la Jnd. Ocol Podul-Securilor

No. G. 801/7— 1924.

Publicație de licitație

Subsemnatul delegat judecătoresc aduc la cunoștință publică, că în urma deciziunii Nr. 801 și 450—1923 efectuându-se execuție de es-
contentare în favoarea lui Dr Alexandru Gulácsy
advocat și Matia Benedek și fiul pentru 184+
2000 lei și acc. contra lui Posan Dumitru, am
sechestrat mișcătoarele: 200 Kg. sâmbână floa-
rea soarelui, 700 Kg. porumb, 12 perini, 800
Kg. grâu, 13 căruțe pae în valoare de lei
13.300, cari se vor vinde prin licitația publică
ce se va ține în ziua de 30 Sept. 1924 ora
10 a. m. în comuna Vasad, la care sunt invi-
tați cumpărătorii cu acea, că mobilele de mai
sus, pe lângă achitarea în numerar a prețului
de cumpărare, se vor vinde celui care va pro-
mite mai mult, eventual și sub preț de es-
timație.

Podul-Securilor, la 29 August 1924.

Flavin Pop,
delegat judecătoresc.

Kitűnő minőségű

Francia cserép . 2.800 lei
Szalag cserép . 2.500 lei

Kapható

STAR VULKÁN

téglagyárban téglagyárban

Kolozsvári országot Püspökii országot

Központi iroda: **INDUSTRIA BANKBAN**
(Sas-palota I. em.)

Önkéntes árverési hirdetmény

Közhirre tesszük, hogy Nagyváradon 1924
évi október hó 13 (tizenharmadik) napján dél-
előtt 10 órakor a helyszínen Șirul Cerbilor N.
S. Filipescu (Szarvassor) 21 számú házban Dr
Popa György nagyvárad-i közjegyző közbenjü-
vetele mellett megtartandó önkéntes nyilvános
árverésen a legtöbbet ígérőnek eladjuk a nagy-
várad-i 124 számú tkvi betétben foglalt beltel-
ket az „Aranyzarvashoz” címzett nagyszálló
udvarát a rajta levő összes épületekkel.

Kiképzési ár 3.500.000— Hárommillióöt-
százezer Lei.

Bánat pénz 350.000— Háromszázötven-
ezer Lei.

Vevőt terhelik az összes felmerülő árverési
költségek és kincstári illetékek.

Az árverés jóváhagyását vagy attól való
elállást az eladók maguknak fenntartják.

Az árverést megelőző ideig zárt írásbeli
ajánlatok is benyújthatók Dr Popa György
közjegyzőhöz, mely esetben ennek kezéhez
teendő le a megállapított bánatpénz készpénz-
ben.

Az ingatlanra vonatkozó szerződés ered-
ményes árverés után nevezett közjegyző előtt
vevő költségén azonnal megkötetik a sz ingat-
lan folyó évi november elsején a vevő birtó-
kába és használatába jut.

A telek nagysága 8204.8 négyzetméter.
Épületek: 4 szobás családi lakás mellékhelyi-
ségekkel, kerttel, 20 bérházak, műhelyek, mint-
egy 150 lóra köztállók villanyvilágítással, álla-
tok itatására alkalmas gémeskut, raktárak, pin-
cék. A telek mintegy felelőre beépítetlen, gyár
és ipartelepnek kiválóan alkalmas. Piața Mihai
Viteazul Nagypiaci front 74 méter, Strada
Aurel Vlaicu Várház-utcai front 54 méter,
mindkét frontját iparvágány érinti. A Nagypiac-
téri fronton villamos megálló van.

Bérlok szerződése csupán évesek.
A ház 1884 óta házi kezelésben áll.

Bővebb felvilágosítás a fizetési feltételekre
vonatkozólag, Dr Popa György közjegyző iro-
dájában (Str Cosbuc Szalárdi-u. 7.) nyerhető.

Nagyvárad 1924 Szeptember 12.

Schenker család

Következő KÖNYVEK érkeztek a HEGEDÜS HIRLAPIRODA kölcsön- könyvtárába:

Arcubasev: Végső ponton 2317
Beniczky: Családi ha-
gyomány — — — 2318
Brody: Ezüst kecske — 2315
Courts: Tengerszemtükre 2319
Courts: Anyai szív — 2320
Eschtrut: Örök ifjuság — 2321
Gogoly: Holt lelkek — 2316
Marlit: Bagoly vár — 2322
„Gizella grófnő — 2323
„Második feleség 2324
„Tisztartóék szol-
gáloja — — — 2325
Mathers: Mignon — 2. 26
Maeterlinck: Bölcseség és
a végzet — — — 2327
Ohnet: Bánya — — 2328
„Croix Mort gróf-
nők — — — 2329
Ohnet: Gyermekek joga — 2330
„Pierre lelke — 2331
Thackeray: Hiuság vására 2332
Ujhelyi: Egyesült álla-
mok részv. társasága 2333

Kérjük a tisz-
telt előfizető-
ket, hogy a
könyvek szá-
mát a kataló-
gusba beje-
gyezni szives-
kedjenek

A legkezebb ár-
cates ára 30 lei

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Egy azo ára 3
vastag betűs e

Aranyat, brilliáns, gyémánt köveket, ezüst tárgyakat állandóan magas árban vesz Horváth ékszerkereskedő, Piata Unirii

Levelezés

Siskin banda, egészen új, sürgösen, nagyon olcsón eladó. — Calea Victoriei (Kolozsvári-u.) 43. 981

„Imre” jellegű levél van a kiadóban. 15

„Orsoi” Zárda” jellegű levél van a kiadóhivatalban kérem átvenni. 28

HÁZASSÁG

Nősülne huszonöt éves nagykereskedő. Bővebbet: Faragó, Budapest. 18

Férjhezadná földbirtokos egyetlen leányát. Vagyon: Hatszázhold. Bővebbet: Faragó, Budapest. 21

Férjhezadná fogorvos huszonegy éves leányát. Benőtültsé lehetősége. Bővebbet: Faragó, Budapest. 22

Férjhezmenne kümböző kóru, vallásu, vagyonu urhölgy. Feltehetően komoly, nőtültsé bővebb te világoztási céljából bizalommal fordulhat Faragó irodájához, Budapest, Nepszínház-utca 16. 25

Nősülne különböző állásu, vagyonu uriember, férjhezmenendők, illetve hozzátartozóknak házasságközvetítési ügyben díjtalan felvilágosítással szí gál: Faragó irodája, Budapest, Nepszínház-utca 16. 20

Nősülne harminckétes főorvos. Bővebbet Faragó, Budapest. 19

Ötmillió lei vagyonnal függlen urhölgy férjhezmenne. Bővebbet: Faragó Budapest. 23

Nősülne: huszonkilenc éves gyáros. Bővebbet: Faragó, Budapest. 16

Házasságközvetítési ügyben feltöltassék bizalommal Faragó Jenő irodájához fordulni, Budapest, Csejlesztelen levelezés. Díjtalan felvilágosítás. — Megajások: Romániából, Szlovéniából, Jugoszláviából, Magyarországból. 15

Nősülne: harmincegy éves földbirtokos. Bővebbet: Faragó, Budapest. 17

Slovéniából dugzagd család férjhezadná leányát. Bővebbet: Faragó, Budapest. 25

Gőzmalomtulajdonos férjhezadná leányát. Bővebbet: Faragó, Budapest. 24

OKTATÁS

Francia órakat ad disztíngtáv órinó Str. Kálvária-u. 21. 926

Német—magyar gyorsírás és német nyelvtanókat ad Edelmán Hédi, Str. Rimanczy-utca 12. 961

Román magyar tanítónő keresek. Parcul Traian (Széchenyi-tér) 1. II. e. 24. 991H

Latin nyelvből rendes vagy magán tanuló állandó előkészítést előadásokra v. vizsgára azonnal vállalja sok évi gyakorlattal bíró szaktanár. Cim a kiadóban. 988

LAKÁS

Lelepeset egy szobás minden mellékkelhelyiség lakást üresen vagy butorral sürgösen keresünk gyermek-telen párnak. Iroda: Str. Pavel (Pável utca) 5. 984

Ingatlanokat különbejáratu butorozott szobákat, lakásokat, üzlethelyiségeket, pénzkölcsönt bármilyen biztosítékra leggyorsabban kövezi Iroda: Str. Pavel-utca 5. 985

Butorozott szobák, lakások közvítés. Ingatlan vétel-eladás. Üzlethelyiségek. — Túzfia méterenkint megrendelhető Balázs-nél Str. Nic. Iorga (Zöldfa-utca) 21. Telefon 815. 14

Keresek jól butorozott szobát előszobával, külön bejárattal, megállapodás szerint. Címem a kiadóhivatalban „Simplex” jellegű alatt. 20

Gárgon urak, akik egy különbejáratu, fürdőszobával ellátott kényelmes, szép szobára reflektálnak, ur háznál adják le sürgösen címüket Neumann papirkereskedésbe Strada Avram Iancu (Kossuth-u.) 990

Szabók műhelynek, varrodának megfelelő üzlethelyiséget vagy udvari szobát esetleg lépéssel sürgösen keresünk. Iroda Str. Pável-utca 5. 10

Videki urak, gyárigazgatók, akik állandó, kényelmes szép gárgon szobát akarnak ur háznál, fürdőszobával, adják le címüket Balázs-nél Str. Nic. Iorga (Zöldfa-utca) 21. Telefon 815. 32

Központban irodának vagy garson lakásnak egy szép nagy szoba lépcsőházi bejárattal előszobával azonnal kiadó. Relektánsok címét kérem a kiadóba leadni. 34

Minta iroda csakis gyakorlatilag tanít Könyvtelit, levelezést gyorsírást, gépirást, nyelveket.

Fordítások Könyv-revizók és fellek-tetése.

DONÁT Strada Gojdu Nr. 30. Október elsejétől külön román tanfolyam román tanár vezetése alatt.

megnyílik Klein Sándor és Tsa új üzlete Ciorogariu (Uri)-u. 1.

Rövidárak Harisnyák ismét olcsón beszerezhetők.

A jövő hét folyamán

megnyílik Klein Sándor és Tsa új üzlete Ciorogariu (Uri)-u. 1.

Rövidárak Harisnyák ismét olcsón beszerezhetők.

A jövő hét folyamán

megnyílik Klein Sándor és Tsa új üzlete Ciorogariu (Uri)-u. 1.

Rövidárak Harisnyák ismét olcsón beszerezhetők.

A jövő hét folyamán

megnyílik Klein Sándor és Tsa új üzlete Ciorogariu (Uri)-u. 1.

Rövidárak Harisnyák ismét olcsón beszerezhetők.

ELLÁTÁS

Teljes ellátásra egy 10-14 éves iskolás leányát nagyváradi uricsalád elvált. Zongora használat. Özv. Berger Anta né Nagyvárad, Str. Gojdu (Beóthy Ödön-u.) 42. 1. 7

Két intelligens hölgyet teljes ellátásra tevesek — esetleg két nagyobb iskolás leányt. Márkusnó Str. Tace Ionescu (Körös-utca) 60. sz. 12

Izr. uri család iskolás fiut vagy leányt teljes ellátásra elfogad. Zongora, fürdőszoba használat. Cim Hegedüs Hirlapirodában. 23H

Szerény igényű leány reggelivel lakást kaphat. Cim a kiadóban. 9

Két intelligens urinó lakást esetleg teljes ellátást kap. Cim Hegedüs Hirlapirodában. 10H

Alkalmazás

Főzni tudó tisztességes mindenes kis családnak szept. 25 re vagy október 1-re felvétetik. Cim a kiadóban. 888

Jó bizonyítvánnyal rendelkező szobaleány ajánlkozik Budapestre szobaleányok, esetleg gyermek mellé. Cim Str. Nic. Iorga (Zöldfa utca) 14. Krasznér. 992H

Házvezetőnek ajánlkozik a háztartás minden ágában jártas középkorú keresztény urinó. Cim Str. General Berthelot (Sal Ferencz-u.) 19. 986

Kifutó fiut, vagy leányt azonnalra felvesz lányni iparművészeti salón. Str. Pasteur (Kórház utca) 47. 982

Bármiféle irodai munkát: könyvelést vagy levelezést román nyelven is szívesen vállalkozok e. 8-1-g. Cim a kiadóban. 989

Gazdasszonynak ajánlkozik egy idősebb nő, helyben vagy vidékre, esetleg papi házhoz. Váradvendé, román temető, Kis József. 21H

Románul tudó gépirónó delutáni állást keret. Cim a Hegedüs Hirlapirodában. 22H

Megbízható nő keresek 2 gyermekhez. Cim a Hegedüs Hirlapirodában. 24H

Német kisasszonyt, lehetőleg franciául és románul tudót, 2 gyermek mellé keresek. Barma Sándor, Ferrum, keresk. váll. Ullmann palota, Piata Mihai Viteazul (Nagypiac-tér) 11. 25H

Szöke ein besserer deutscher Mädchen für alles Stefan cel Mare Tisza Kálmán-tér 13. 5

Zongora rövid és egy pianó né berbeadó, Timár-utca 7. 35

Eladó új fekté alaszka róka boa, finom szövet sapkával, férfi sportöltöny Gerliczy-utca 2. emelet. 1

Város közepén kisebb szülő eladó. Melyárok ut 174. 19

Eladó új fekté alaszka róka boa, finom szövet sapkával, férfi sportöltöny Gerliczy-utca 2. emelet. 1

Város közepén kisebb szülő eladó. Melyárok ut 174. 19

Eladó új fekté alaszka róka boa, finom szövet sapkával, férfi sportöltöny Gerliczy-utca 2. emelet. 1

Masa ödönnyek és tanuló leányok felvételnek okt. 1-re. Benedek & Kiss, kapulüzemébe. Strada Cuza Voda Szacsavay-utca 17. 8

Nemetül tudó mindenes kifizéshez ért felvétetik október 1-re. Weisz Ottó Nagypiac-tér 11. 29

Adás-Vétel

Magán- és bérházak, a város minden részében, elfogálható 2-6 szobás lakásokkal eladók. Várad, Str. Nicolae Zsiga (Lukács György-u.) 34. Telefon: 17-28. 31

Eladó filé csipkék, betétek, motívok, gipürle motívok, kézmunka stírok, függönyök, arany és leher terítők, diványpárnák, zsebkendők, abrosz 12 szalvétával, egy vég finom rumburgi vászon, kelim abrosz, nappali abrosz, egy 12 személyes porcellán, egy 6 és 12 személyes ezüst evőeszköz. Goblenképek, szőnyegek, álló lámpa ernyő. — Bul. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. sz., jobbra SZSZ. 977H

Külvároson egy kisebb szülő ház jutányos áron eladó. Tudakozódni lehet Str. Erzsébet utca 8. Varga. 33

Városi bunda, sziliskín gallérral, teljesen jókaban eladó. Bul. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. jobbra. Szász. 962H

Teljesen jókaban lévő több férfi ruha, felöltő és fehérművek jutányosan eladók. Schwartz Aronné, Jókai Mór-u. 12. 894

Hálószoza komplett, üzleti dobozok és perzsa szőnyeg eladók. Oláry I. cég. 775H

Eladó kitűnő jó, erős, tiszta boros nördök. Str. Episc. Ciorogariu (Uri-u.) 23-a. 17

Schunda pedálos cimbalom és Pathephone Reflex gramofon lemezekkel sürgösen e adó. Str. Traian (Sánc-utca) 11. 27H

Eladó házépítéshez való építészeti kék, mértékűnek való és magános építéshez megfelelő szobáit, ablakok, tölgyvászín floerzetek, erős anyagból, továbbá egy díszes, szép 2 ajtós nagy kapu. Str. Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 4. Fábry tulajdonos. 18

Eladó új fekté alaszka róka boa, finom szövet sapkával, férfi sportöltöny Gerliczy-utca 2. emelet. 1

Város közepén kisebb szülő eladó. Melyárok ut 174. 19

Eladó új fekté alaszka róka boa, finom szövet sapkával, férfi sportöltöny Gerliczy-utca 2. emelet. 1

Város közepén kisebb szülő eladó. Melyárok ut 174. 19

Eladó új fekté alaszka róka boa, finom szövet sapkával, férfi sportöltöny Gerliczy-utca 2. emelet. 1

Város közepén kisebb szülő eladó. Melyárok ut 174. 19

Eladó új fekté alaszka róka boa, finom szövet sapkával, férfi sportöltöny Gerliczy-utca 2. emelet. 1

Város közepén kisebb szülő eladó. Melyárok ut 174. 19

Eladó egy jókaban lévő férfi teikabát, középtermű és egy szürke öltöny. Parcul Traian Tisza Kálmán-tér) 3. — Háztel-ügylet. 26H

Eladók különböző butorok diványok, vi lanylámpák és apróságok Uri-utca 23a 136

Fekete tölgy tüvegápos íróasztal eladó. Calvin-u. 1. II. s. 11

Eladó ház, elfoglalható 2 szobás lakással és műhellyel. I. C. Bratianu 46. 3

Eladó 10 mázsa elsőrendű mosó szappan másfél éves főzés mázsa 3600 Lei Pál vendégül. Páve-utca 21. sz. 13

Eladó ház beköltözhető 2 szoba mellékkelhelyiségekkel Velencepart 21. 6

Beköltözhető kisebb magán eladó. Iskola-utca 20 a. Hajtór belső sarok 4

Házak eladók. Házeladás, megbízásokat vállalunk. — Költözéseket megszerzünk. Magánpenzéket, jutalékokat kihelyezünk. Adásvételi R t Parcul Traian 12. Ertesítés délután. 5

Eladó ebédő, háló, nappali komplett szoba, egy székény, fekete taragott konzul tükör és kis asztal, szoba mozi teljesen jó, hosszú zongora. Bul. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. jobbra. Szász. 976

Iskola táska pénztárca, börtetűl, divat övek és gyöngyök, utazó kosarak és gyermekkosci a legolcsóbban

SZABÓ fésűáruházban Sas-passage 42. szám

Borotválkozók öröme Tudatom úgy a he yi, mint a vidéken borotválkozó közönséggel, hogy tekintetel a nagy pénzhiányra üzletben egy hajvágás mint a borotválásnál a jelenlegi áráknál 30%-al olcsóbb árakat letetttem eloteb. Kirakalomban kifüggesztett árjegyzékemet a nagyérdemű közönség szíves figyelmébe ajánlom

Czibula József todrász Str. Ciorogariu (Uri)-utca 5. sz.

Magyar árban vezetek

brillians, arany, ezüstékszereket és dísz tárgyakat, töredék aranyat, ezüstöt, arany szápadlást, arany és más hamis fogakat,

Frennd Benjámín ékszerész, Nagyvárad, Calea Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 11. Széchenyi-szálló épület.

Ek szer olcsó áron kapható.

1924. október 20-

10% árengemenny és 5 évi jótállás elárusitom.

Szülők, akik hianszert veunthajtana ne mulasszák el ez kedvező alkalmat.

TRISKA J CLUJ, Str. Saguna 1

1924. október 20-

10% árengemenny és 5 évi jótállás elárusitom.

Szülők, akik hianszert veunthajtana ne mulasszák el ez kedvező alkalmat.

TRISKA J CLUJ, Str. Saguna 1

1924. október 20-

10% árengemenny és 5 évi jótállás elárusitom.

Szülők, akik hianszert veunthajtana ne mulasszák el ez kedvező alkalmat.

TRISKA J CLUJ, Str. Saguna 1

1924. október 20-

10% árengemenny és 5 évi jótállás elárusitom.

Szülők, akik hianszert veunthajtana ne mulasszák el ez kedvező alkalmat.

TRISKA J CLUJ, Str. Saguna 1